

RAPPORT

Hur jämställd är den sverigefinska kvinnan/mannen i hemmet? En tidsstudie över hemarbetet 2012–2013

Birgitta Romppanen
Paula Ehrnebo

RSKL

FOORUMI

Forskningen har kunnat genomföras tack vare ekonomiskt stöd från Ungdomsstyrelsen

Innehåll

	Förord	3
1	Inledning	4
1.1	Rapportens disposition	4
1.2	Bakgrund och utgångspunkter	4
1.2.1	Sverigefinska Riksförbundet	4
1.2.2	Sverigefinskt Kvinnoforum	5
1.3	Tidigare undersökningar	6
1.4	Syftet	6
1.5	Forskningshypoteser	6
1.6	Material och metod	7
1.6.1	Urvalet av material	7
1.6.2	Metod	7
1.6.3	Forskningspersonerna	8
2	Analys	9
2.1	Problem vid insamlandet av material	9
2.2	Forskningspersonernas bakgrund	10
2.3	Hemarbetstiden	14
2.3.1	Sverige	14
2.3.2	Finland	16
2.3.3	Den sverigefinska gruppen	16
2.3.3.1	Den totala hemarbetstiden	16
2.3.3.2	Arbetsfördelningen mellan kvinnor och män vad gäller hemarbete	25
2.3.3.3	Analys av djupintervjuerna	43
3	Sammanfattande diskussion	50
4	Litteratur	52
5	Bilagor	54
5.1	Förteckning över diagram	54
5.2	Instruktioner till enkäten för projektet	59
5.3	Språklag	65
5.4	Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk	67

Förord

Idén till det forskningsprojekt, som här presenteras och vars syfte har varit att undersöka och analysera arbetsfördelningen i de sverigefinska hemmen med avseende på jämställdhet, härrör från Sverigefinskt Kvinnoforum – ett av specialförbunden inom Sverigefinska Riksförbundet. Då det föreslagna projektet ansågs ligga inom Sverigefinska Riksförbundets verksamhetsområde, kunde riksförbundet ta på sig huvudmannaskapet för att föra idén till verkställighet.

Med hjälp av ett projektanslag från Ungdomsstyrelsen utformades en ansökan om etikprövning, vilken tillställdes Etikprövningsnämnden. Sedan nämnden beviljat forskningstillstånd, kunde undersökningen komma i gång på hösten 2012.

Forskningsansvarig för projektet har varit professor emeritus Birgitta Romppanen. Fil. dr Paula Ehrnebo har medverkat aktivt i projektet dels genom egna forskningsinsatser, dels genom att översätta enkätfrågorna och instruktionerna till finska. Hon har även översatt hela rapporten till finska.

Förtroendevalda inom Sverigefinskt Kvinnoforum och personalen på Sverigefinska Riksförbundet har genom sin mångsidiga erfarenhet och kompetens bidragit på ett mycket värdefullt sätt till projektets genomförande.

Vi vill framföra ett varmt tack till Ungdomsstyrelsen, som beviljat forskningsmedel till detta projekt, och till alla dem som på olika sätt stött genomförandet av projektet. Vi riktar också ett varmt tack till alla dem som svarat på våra enkäter.

Stockholm i september 2013

Raija Kärkkäinen Eriksson
Ombudsman
Sverigefinska Riksförbundet

Anneli Ylijärvi
Ordförande
Sverigefinskt Kvinnoforum

1 Inledning

Hösten 2011 sökte Sverigefinska Riksförbundet tillsammans med Sverigefinskt Kvinnoforum medel från Ungdomsstyrelsen för att göra en undersökning om sverigefinska kvinnors och sverigefinska mäns jämställdhet vad gäller hemarbetet. Projektet tilldelades ett anslag och under våren 2012 gjordes en ansökan till Etikprövningsnämnden för att få tillstånd till undersökningen. Tillstånd beviljades i juni 2012. Projektet kunde sättas i gång hösten 2012.

1.1 Rapportens disposition

Rapporten inleds med bakgrundsfaktorer, utgångspunkter, syftet med undersökningen, hypoteser och material samt forskningsmetod. Därefter görs en analys av det insamlade materialet med hjälp av Webropol – Enkätverktyg för datainsamling och av material som erhållits via djupintervjuer. Redovisningen avslutas med en sammanfattande diskussion.

1.2 Bakgrund och utgångspunkter

Sverigefinnarna, som är ca 712 000 personer (enligt Sisuradio/SCB:s beräkningar), utgör en nationell minoritet i Sverige. Att man inte vet exakt antal, hänger samman med att det saknas språkregistrering. Den stora inflyttningen till Sverige skedde under 1960–70-talet till de stora industrierna i södra och mellersta delen av landet (Laakkonen 1996: 108–118). Många av dessa invandrare börjar vara i pensionsåldern i dag och många har tappat den svenska de lärt sig. Behovet av äldrevård på finska börjar vara skriande. Många invandrare och bland dem sverigefinnar förlorar kunskaperna i svenska när de blir gamla enligt bl.a. Kenneth Hyltenstams forskning. Tyvärr kan det svenska samhället inte erbjuda tillräckligt med finskspråkiga vårdplatser för denna grupp. Detta innebär att många vårdas i hemmiljö av en nära anhörig, oftast av kvinna (hustru, dotter) i högre grad än hos majoritetsbefolkningen. Med tanke på jämlikhet i hemmet och i samhället i stort, är det viktigt att forska i hur stor denna arbetsinsats är, dels mellan man och hustru, dels den arbetsinsats, som läggs ner på omsorgsarbete totalt.

1.2.1 Sverigefinska Riksförbundet

Sverigefinska Riksförbundet, som har 123 lokalföreningar och 13 000 medlemmar i 100 kommuner grundades år 1957. Sverigefinska Riksförbundets uppgift är att verka som en gemensam minoritets-, intresse- och fritidsorganisation för sverigefinnar.

Förbundet har i uppgift att främja sverigefinnarnas gemensamma sociala och kulturella strävanden med målet att uppnå jämställdhet med landets majoritetsbefolkning samt att främja sverigefinnarnas aktiva deltagande i det svenska samhället och utveckling till en tvåspråkig befolkningsgrupp, som kan omsätta det nordiska samarbetet i praktisk handling. Som minoritets- och intresseorganisation är förbundet pådrivande i alla frågor som rör sverigefinnarna på samhällslivets alla områden. Dessutom stödjer riksförbundet sverigefinnarnas kontakter med Finlands samhällsliv och kultur. Förbundet för fram sverigefinnarnas kultur genom att anordna riksomfattande kultur- och idrottsevenemang. Vidare aktiverar och stöder förbundet medlemsföreningarnas kultur-, ungdoms- och idrottsverksamhet samt pedagogiska arbete. Förbundet bedriver utbildnings- och studieverksamhet genom att bl.a. anordna medlems-, funktionärs- och ledarutbildning samt genom att driva två egna folkhögskolor. Förbundet ger även ut en medlemstidning som skickas till alla medlemshushåll. (<http://rskl.se/keskusliitto/?lang=sv>)

1.2.2 Sverigefinskt Kvinnoforum

Sverigefinskt Kvinnoforum fungerar som minoritets-, intresse-, fritids- och samarbetsforum för sverigefinska kvinnor och deras organisationer. Sverigefinskt Kvinnoforum bildades år 2000.

Kvinnoforums ändamål är att främja sverigefinska kvinnors ställning i arbetslivet, förbättra deras utbildningsmöjligheter samt skapa jämställda förutsättningar för likvärdigt deltagande i samhället och beslutsfattandet. Kvinnoforum arbetar för ökad jämställdhet inom den sverigefinska minoriteten samt medverkar till dess förverkligande både nationellt och internationellt. Sverigefinskt Kvinnoforum främjar kvinnors samarbete och aktivt deltagande samt integration i det svenska samhället.

Ett ytterligare mål är att arbeta för att bevara finska språket och det finska kulturarvet och i detta sammanhang samarbeta med nationella minoriteter och minoriteter i andra länder samt med deras kvinnoorganisationer, vilket i sin tur motverkar främlingsfientlighet och rasism samt främjar samarbete mellan de etniska grupperna.

Föreningen är politiskt och religiöst obunden. Kvinnoforum samverkar med Sverigefinska Riksförbundet, men ansvarar självständigt för sin egen verksamhet enligt sina egna stadgar och är demokratiskt styrt genom sina medlemmar. (<http://rskl.se/naistoiminta/?lang=sv>)

1.3 Tidigare undersökningar

Både i Sverige och i Finland har det gjorts undersökningar om tidsanvändningen vad gäller hemarbete:

- Sverige: Statistiska centralbyrån: *Tidsanvändningsundersökning 2010 på uppdrag av Sveriges regering*. Tidigare undersökningar år 1990 och år 2000.
- Finland: *Ajankäyttötutkimus 2009*, Tilastokeskus. (Statistikcentralen i Finland, Tidsanvändningsundersökning 2009)

1.4 Syftet

Syftet med undersökningen har varit att undersöka, hur mycket tid sverigefinska kvinnor/män lägger på hem- och omsorgsarbete jämfört med majoritetsbefolkningen samt jämföra motsvarande faktorer med finländare som bor i Finland. Undersökningen har även haft som mål att göra sverigefinska familjer medvetna om kvinnornas/mäns tidsmässigt större arbetsbörda i form av obetald hushålls- och omsorgsarbete. Ett ytterligare mål har varit att undersöka hur stor arbetsbörda sverigefinska kvinnor/män har vad gäller omsorgsarbetet för en nära anhörig.

1.5 Forskningshypoteser

Projektet hade som hypotes att sverigefinska kvinnor har större obetald arbetsbörda än män i hemmet och att den obetalda arbetsbördan är större än hos motsvarande grupp hos majoritetsbefolkningen i Sverige. Vi antog även att det gick att hitta skillnader mellan generationer, stad och landsbygd. Vi antog att kvinnorna i Finland har större arbetsbörda i hemmet än de sverigefinska kvinnorna. Bosättningsstiden i Sverige torde ha en korrelation i detta hänseende, d.v.s. den svenska kulturen antogs ha påverkat för större jämställdhet. Vi antog att både kvinnor och män tar stort ansvar i hemmet för omsorgen av föräldrar och maken/makan.

1.6 Material och metod

1.6.1 Urvalet av material

- Data från enkätundersökningen och intervjuerna.
- Tidigare statistiskt material.
- Sverige: Statistiska centralbyrån: *Tidsanvändningsundersökning 2010 på uppdrag av Sveriges regering*. Tidigare undersökningar år 1990 och år 2000.
- Finland: *Ajankäyttötutkimus 2009*, Tilastokeskus. (Statistikcentralen i Finland, Tidsanvändningsundersökning 2009)

1.6.2 Metod

Undersökningen har gjorts utgående från enkätundersökning i två faser.

En enkätundersökning (Tidsanvändningsenkät) lades ut på Sverigefinska Riksförbundets hemsida (på ett sekretesskyddat dataprogram). P.g.a. att många äldre personer saknar datorer gjordes enkäten anonymt även via frågeblanketter, som delades ut på olika konferenser och som skickades till Riksförbundets lokala föreningar. Enkäten gjordes både på finska och på svenska.

Undersökningen av statistiskt material inhämtades genom ett sekretesskyddat dataverktyg (Webropol – Enkätverktyg för datainsamling och statistiska analyser, <http://w3.webropol.com/sweden>), som används vid högskolor, universitet, ministerier och kommuner i Finland.

För att komplettera undersökningen gjordes djupintervjuer av forskningspersonerna (sifferkodade intervjuer, ej spårbara) per e-post och per telefonintervjuer. I djupintervjuerna bad vi forskningspersonerna bl.a. göra en bedömning av om de såg några skillnader i synen på hemarbete mellan kvinnor och män i Sverige och Finland.

Deltagandet i enkäten var frivilligt och svaren kunde inte spåras till dem som lämnade uppgifterna. Svaren skyddades enligt offentlighets- och sekretesslagen

(24 kap. 8§, 2009:400) och personuppgiftslagen (1998:204). Detta betyder att alla som arbetat med undersökningen har haft tystnadsplikt och att de insamlade uppgifterna redovisas i tabeller där inga enskilda svar kan utläsas.

Personerna som har svarat på vår undersökning kallas forskningspersoner i enlighet med Etikprövningsnämndens benämning.

Forskningspersonerna fick göra en uppskattning av den tid de använder för olika typer av hemarbete. Det hade varit svårt att låta forskningspersonerna föra dagbok, som man gjorde i den svenska undersökningen, p.g.a. att vi inte kunde avgränsa målgruppen med tanke på den s.k. självidentifikationsprincipen, som innebär att man själv bestämmer vilken identitet man har. En dagboksundersökning hade krävt längre tid och större resurser.

I vår undersökning har vi använt både de svenska och finska statistiska undersökningarna om tidsanvändning vad gäller hemarbetet. Vi kan således jämföra en del av den population som förekommer i den svenska statistiken och den finska. Den sverigefinska gruppen ingår i den undersökning som gjorts av hela populationen i Sverige.

Undersökningen gjordes under perioden september–december 2012.

1.6.3 Forskningspersonerna

Forskningspersonerna var i första hand medlemmar i Sverigefinska Riksförbundet. Även andra grupper av sverigefinnar var välkomna att svara på enkäten. Antalet forskningspersoner beräknades till minst 3 000, vilket skulle ha varit relevant statistiskt. Forskningspersonerna fick själv bestämma sin tillhörighet enligt självidentifikationsprincipen.

2 Analys

2.1 Problem vid insamlandet av material

Vid genomförandet av enkäten var vi överoptimistiska vad gällde att nå relevant målgrupp. I och med att det saknas registrering av språk i Sverige, kunde vi inte göra en riktad enkät till de forskningspersoner, som vi ville nå. Nu visade det sig, att självidentifikationsprincipen inte var självklar för den sverigefinska gruppen, vilket kom till uttryck bl.a. i det låga antalet enkätsvar. Totalt fick vi in 425 svar av vilka 34 djupintervjuades, vilket är för lite för att man skall kunna dra några säkra statistisk slutsatser. Dessutom varierade antalet svar för de olika delfrågorna (se de olika stapeldiagrammen) och den dagliga/veckovisa hemarbetstiden. Av svaren kan man dock utläsa vissa stora drag och trender.

I samtal med representanter för sverigefinnarna bekräftades, att det för många av dem var svårt att definiera självidentifikationsprincipen. Detta gällde framförallt hos de yngre, men även hos äldre. Varför antalet svar blev lägre än beräknat kan naturligtvis ha många orsaker. För ungdomarna kan det exempelvis hänga ihop med att man bor hemma längre och föräldrarna tar hand om hushållsarbetet och då tycker man inte att den här typen av undersökning är intressant. Dessutom kan det för många unga vara svårt att se sig som sverigefinnar p.g.a. av att de kommer från familjer, där bara ena föräldern är sverigefinne och den andra från något annat land. Identiteten hos dessa unga kan t.ex. vara finsk-arabisk, finsk-persisk. Några äldre forskningspersoner uppfattade sig inte som sverigefinnar trots att de bott i Sverige länge. De har uppfattat att identiteten som sverigefinne förknippas med dem som flyttade till Sverige på 1960–70-talet. Detta gäller framförallt de kvinnor som gift sig med svenskspråkiga män och då anser sig ha fått en annan identitet. Vilken identitet de har, framgick inte klart.

Begreppen *sverigefinne* och *sverigefinländare*, på finska *ruotsinsuomalainen*, introducerades under 1970-talet av professor Osmo Hormia för de finnar som flyttat till Sverige och som hade finska som modersmål. Benämningen var analog i förhållande till benämningen på svensktalande i Finland, för vilka man använder begreppen *finlandssvensk*. Men identiteten som sverigefinne är för dem, som är födda i Sverige, uppenbarligen inte självklar. Förutom att den svenska benämningen finns har en negativ klang, så verkar inte begreppet *sverigefinne*

vara allmänt använt framförallt hos andra och tredje generationens sverigefinnar (Lainio 1996: 255–260). Självidentifikationsprincipen var således en av de svårigheter, som vi hade för att nå rätt målgrupp. Ett eget forskningsprojekt pågår vid Uleåborgs universitet där doktoranden Kai Latvalehto undersöker identiteten hos andra generationens finska invandrare. Resultatet av Latvalehtos forskning torde ge värdefull kunskap om identiteten hos andra generationens sverigefinnar.

Trots att vi inte fick det antal svar som det var tänkt från början, tyckte vi ändå att det var värdefullt att genomföra undersökningen och få vissa jämförelseresultat vad gäller motsvarande undersökningar i Finland och i Sverige.

2.2 Forskningspersonernas bakgrund

Nedan redovisas forskningspersonernas bakgrundsfakta i stapeldiagramform med uppgift om hur många som svarat på de olika frågorna, vilket kön, vilken ålder, vilket födelseland personen hade, vilken bostadsort, vilken utbildningsnivå och vilken generation forskningspersonen i fråga representerade.

Fråga 1. Vilket kön har du?

Antalet svar: 424

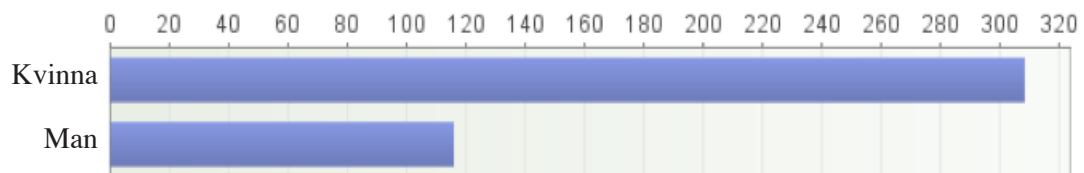

Diagram 1

Av alla svarande var överraskande många män. Jämför Diagram 9 i den svenska undersökningen, där antalet män i vissa grupper var alltför lågt.

Fråga 2. Hur gammal är du?

Antalet svar: 425

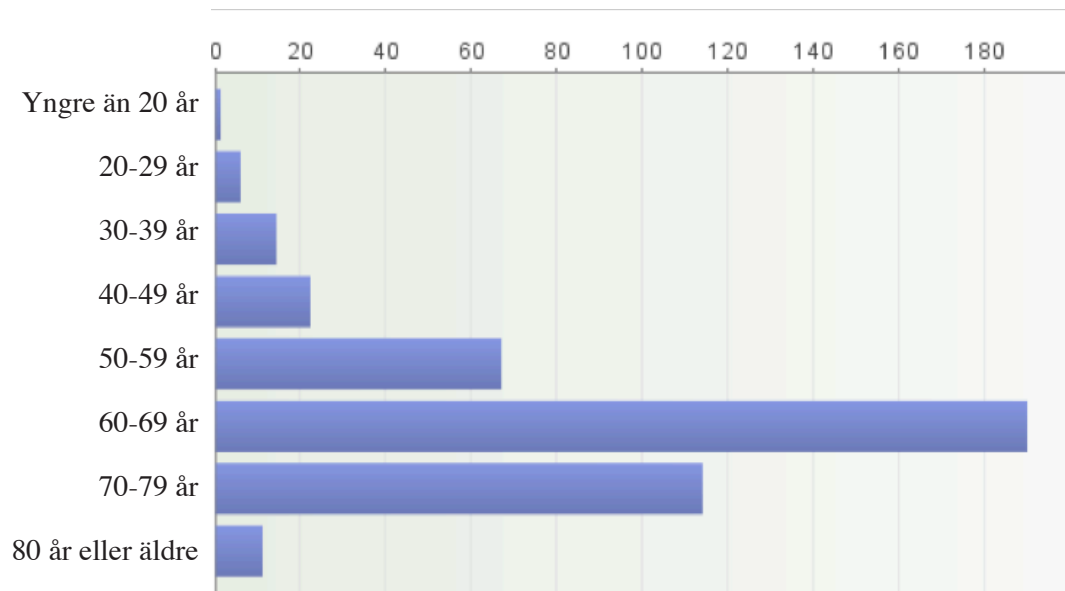

Diagram 2

Diagrammet ovan visar att de flesta var forskningspersonerna var 50 år och äldre. Bland alla svarande var de flesta mellan 60–69 år. Vi nådde således inte den yngre målgruppen.

Fråga 3. Är du född i Finland, Sverige eller något annat land?

Antalet svar: 418

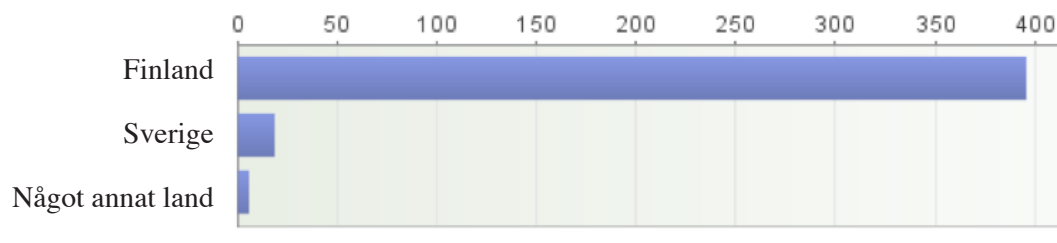

Diagram 3

Av svaren framgår att nästan alla är födda i Finland, några i Sverige och ett par i ett annat land.

Fråga 4. Om du är född i Finland eller något annat land än Sverige, hur länge har du bott i Sverige?

Antalet svar: 410

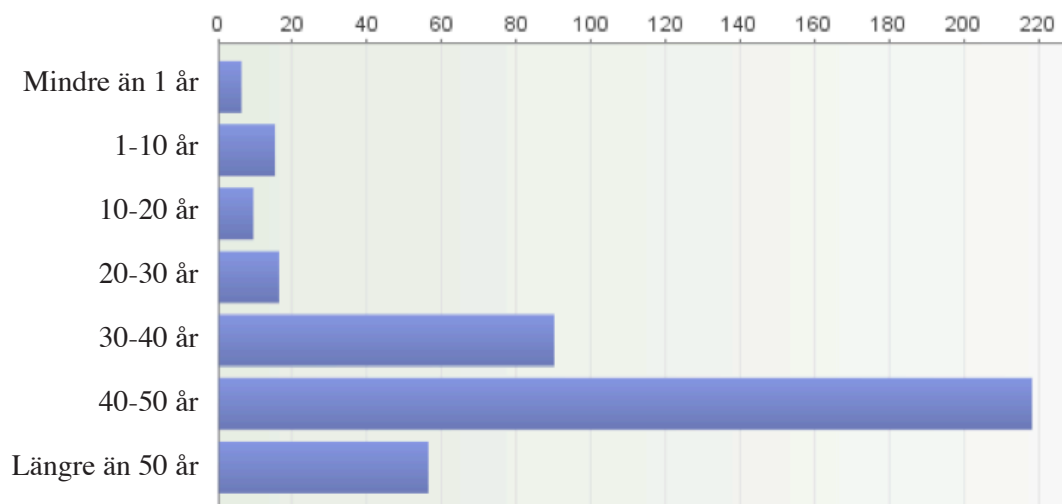

Diagram 4

Här kan vi konstatera, att de flesta hade bott i Sverige längre än 30 år och de flesta är mellan 40 och 50 år, d.v.s. forskningspersonerna ingår i den stora invandrargruppen som flyttade till Sverige på 1950–70-talet.

Fråga 5. Bor du på landet, i en mindre stad, i storstad eller kan ej säga?

Antalet svar: 420

Diagram 5

De flesta forskningspersonerna bor i städerna. Vilket även stämmer med den bild, som vi har om invandrarnas arbetsorter under den stora invandrarperioden. De flesta flyttade till olika industri- och bruksorter för att få arbete. En relativt stor grupp bor i dag även på landet.

Fråga 6. Vilken utbildningsnivå har du?

Antalet svar: 418

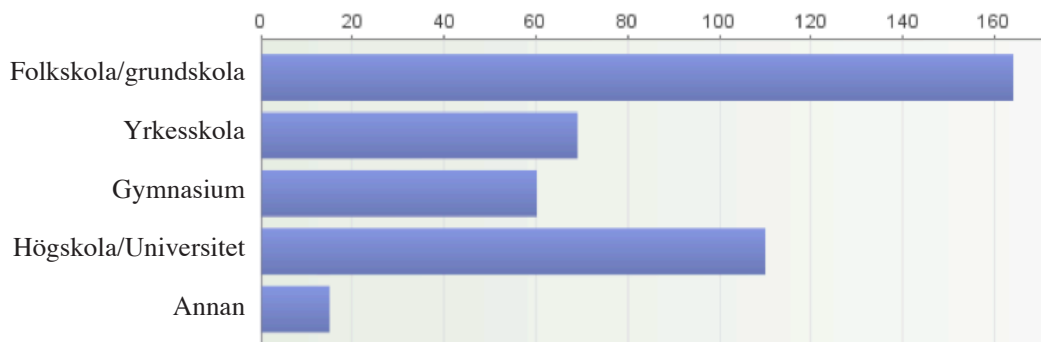

Diagram 6

Vad gäller utbildningsbakgrund hade de flesta folkskola och yrkesskola. Det som förvånade oss var att många hade studier på universitet och högskola.

Fråga 7. Anser du dig vara första generationens, andra generationens eller tredje generationens sverigefinne?

Antalet svar: 418

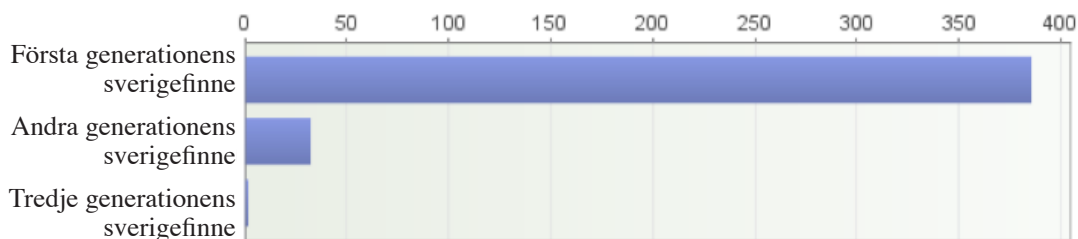

Diagram 7

I enkätsvaren har de flesta angett att de är första generationens invandrare. Vi fick ett par svar från andra och t.o.m. tredje generationens invandrare.

2.3 Hemarbetstiden

2.3.1 Sverige

Genomsnittlig tid för aktiviteter år 2010/11. Befolkningen 20-84 år
Timmar per dag.

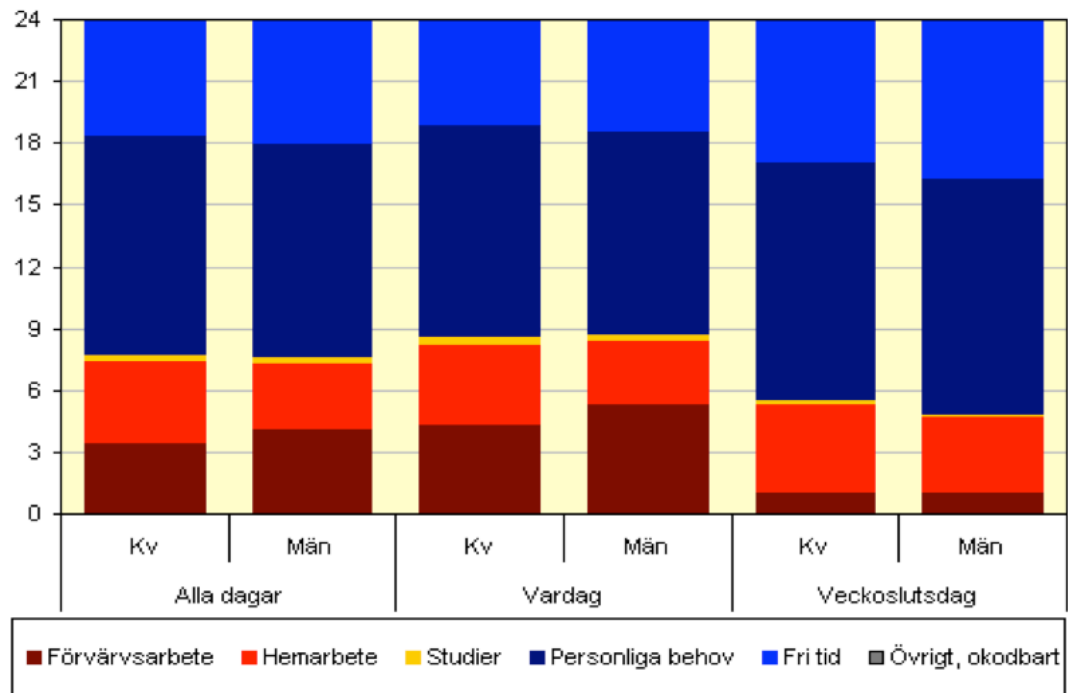

Diagram 8

Genomsnittlig tid för hemarbetsaktiviteter efter familjecykel år 2010/11.
Befolkningen 20-84 år. Alla dagar.

SCB (http://www.scb.se/Pages/TableAndChart____27511.aspx)

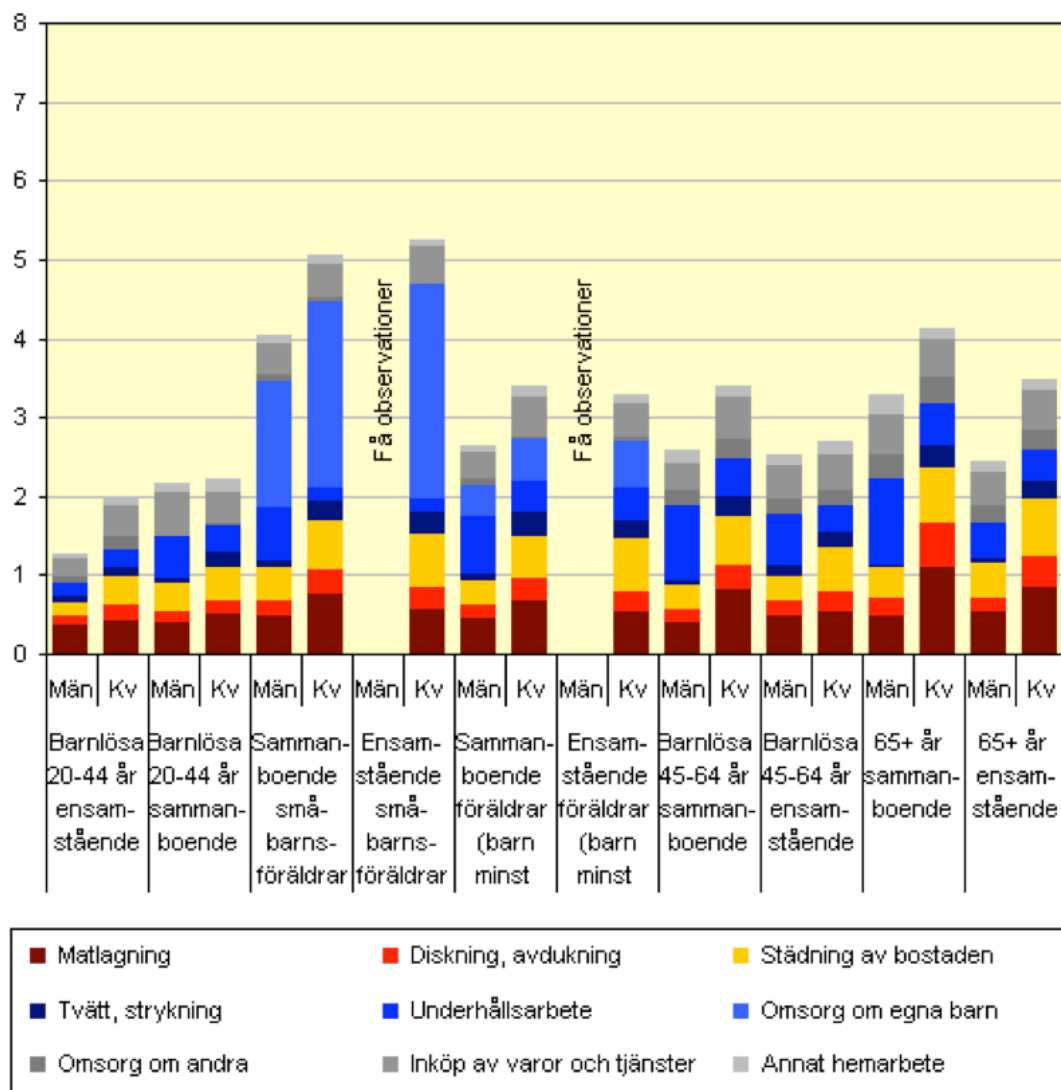

Diagram 9

När vi analyserar den svenska undersökningen vad gäller den äldre gruppen forskningspersoner och som den sverigefinska undersökningen kom att i huvudsak handla om, så kan vi se att kvinnorna bär huvudansvaret för matlagning, diskning, städning, omsorg om egna barn och annat hemarbete. I gruppen 65 år och äldre tar männen i huvudsak hand om underhållsarbetet.

SCB (http://www.scb.se/Pages/TableAndChart___27523.aspx)

3.3.2 Finland

Den tid som kvinnor och män använde till olika typer av hemarbete 2009–2010, 10 år fyllda

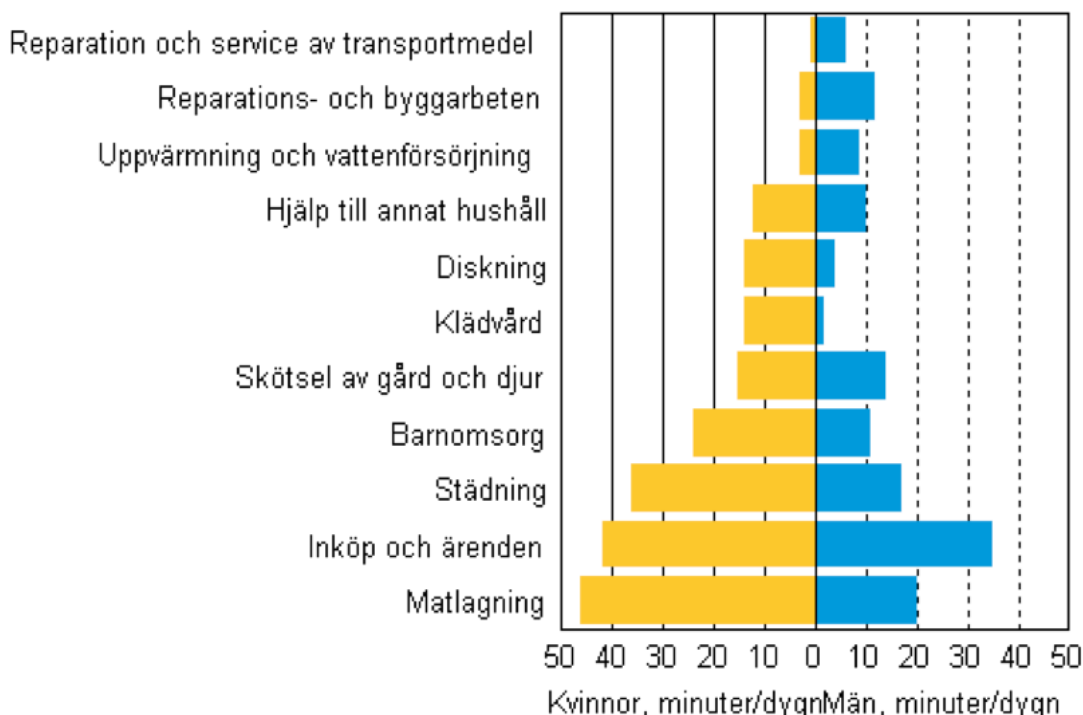

Diagram 10

Denna statistik visade en klar könsfördelning mellan kvinnor och män vad gäller hemarbetet i Finland. Kvinnorna ansvarar för hushållsarbetet, diskning, klädvård, barnomsorg, städning, inköp och matlagning. Männerna tar hand om reparationer och byggarbeten samt uppvärmning och vattenförsörjning. När kvinnor och män arbetar ungefär lika mycket, handlar det om skötsel av gård och djur samt hjälp till annat hushåll. (http://www.stat.fi/til/akay/2009/05/akay_2009_05_2011-12-15_tie_001_sv.html)

2.3.3 Den sverigefinska gruppen

2.3.3.1 Den totala hemarbetstiden

Nedan redovisas svaren enligt den enkät, som gjordes per Webropol – Enkätverktyg för datainsamling och en utskrivna pappersenkät. Svaren från pappersenkäten

har överförs till Webropol – Enkätverktyg för datainsamling, för att ge sammanhängande data. Diagrammen 11–18 visar den totala tiden, som används av både män och kvinnor för olika aktiviteter. Observera att diagrammen inte är i enhetlig skala.

Fråga 1. Hur mycket tid uppskattar du lägga på matlagning?

Antalet svar: 415

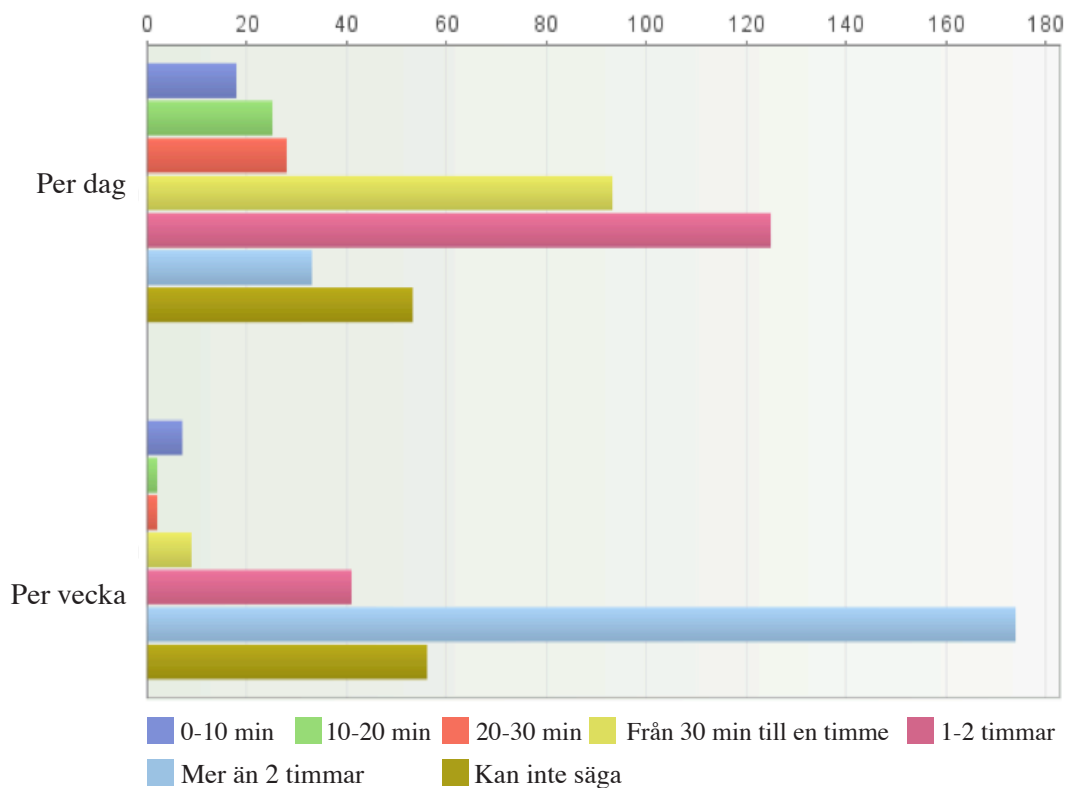

Diagram 11

Antalet timmar man lägger ner på matlagningen varierar per dag. De flesta använder från 20 minuter till 2 timmar per dag på sin matlagning. Den sammanlagda tiden per vecka blir över 2 timmar. Troligen är det så, att man använder mer tid till matlagning under veckoslutet.

Fråga 2. Hur mycket tid uppskattar du lägga på diskning, avdukning?

Antalet svar: 414

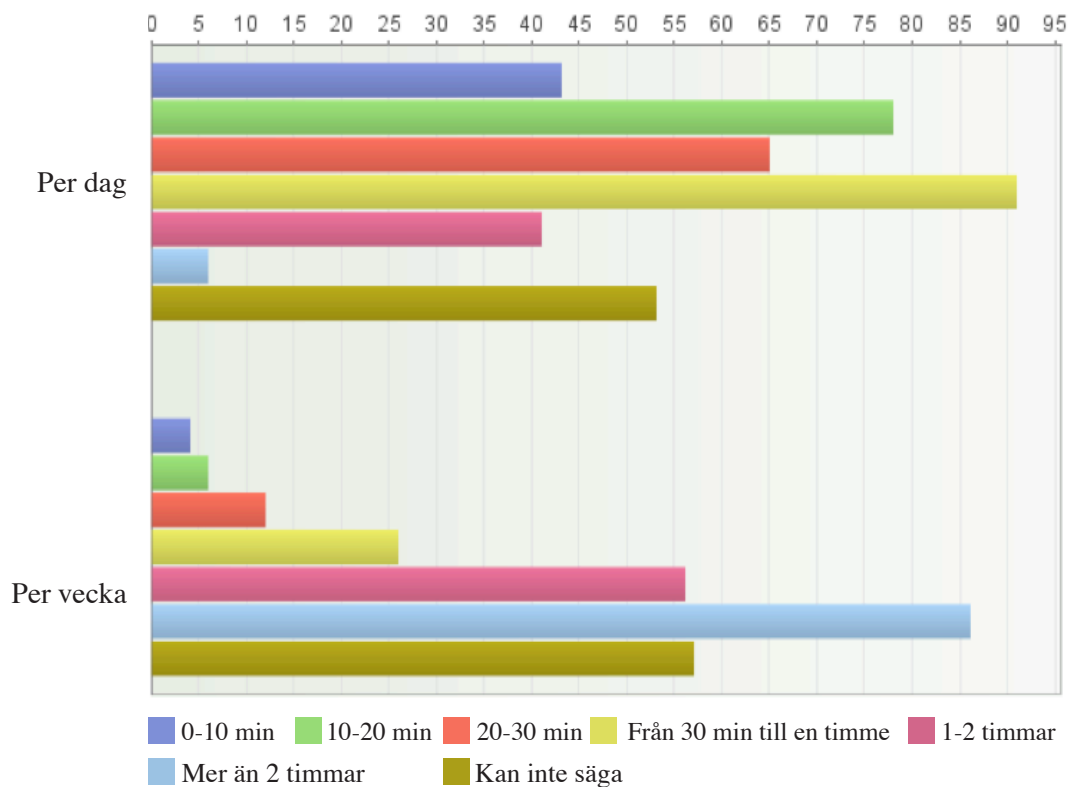

Diagram 12

Avdukning och diskning verkar sysselsätta många forskningspersoner dagligen. Tiden mellan 10 minuter upp till drygt 2 timmar anges. Den sammanlagda tiden veckovis blir enligt detta huvudsakligen mer än 2 timmar. Detta kan hänga ihop med den föregående frågan om matlagning. Matlagningen torde generera mer disk.

Fråga 3. Hur mycket tid uppskattar du lägga städning av bostaden?

Antalet svar: 417

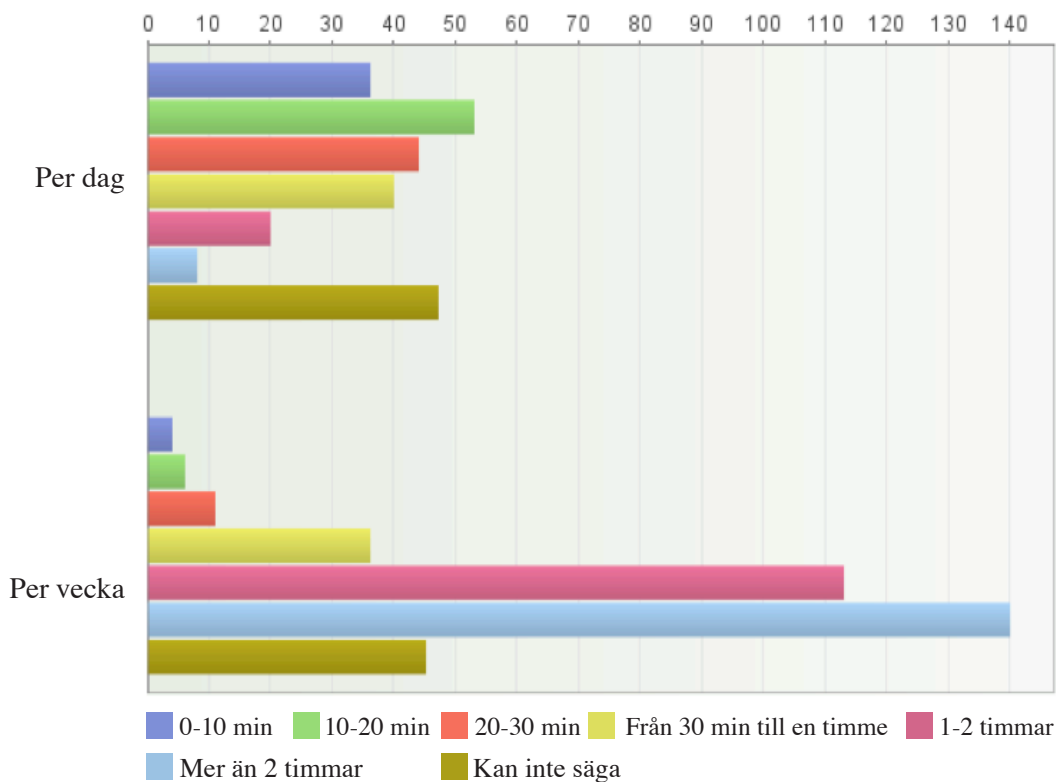

Diagram 13

Den dagliga städningen verkar fördela sig rätt jämt mellan de olika tidsperioderna. I den veckovisa städningsredovisningen ligger fler än 2 timmar i topp följd av perioden 1 till 2 timmar. Även här kan man spekulera i om detta inte hänger samman med ”veckoslutsstädning”, som många har som rutin.

Fråga 4. Hur mycket tid uppskattar du lägga på tvättning och strykning?

Antalet svar: 410

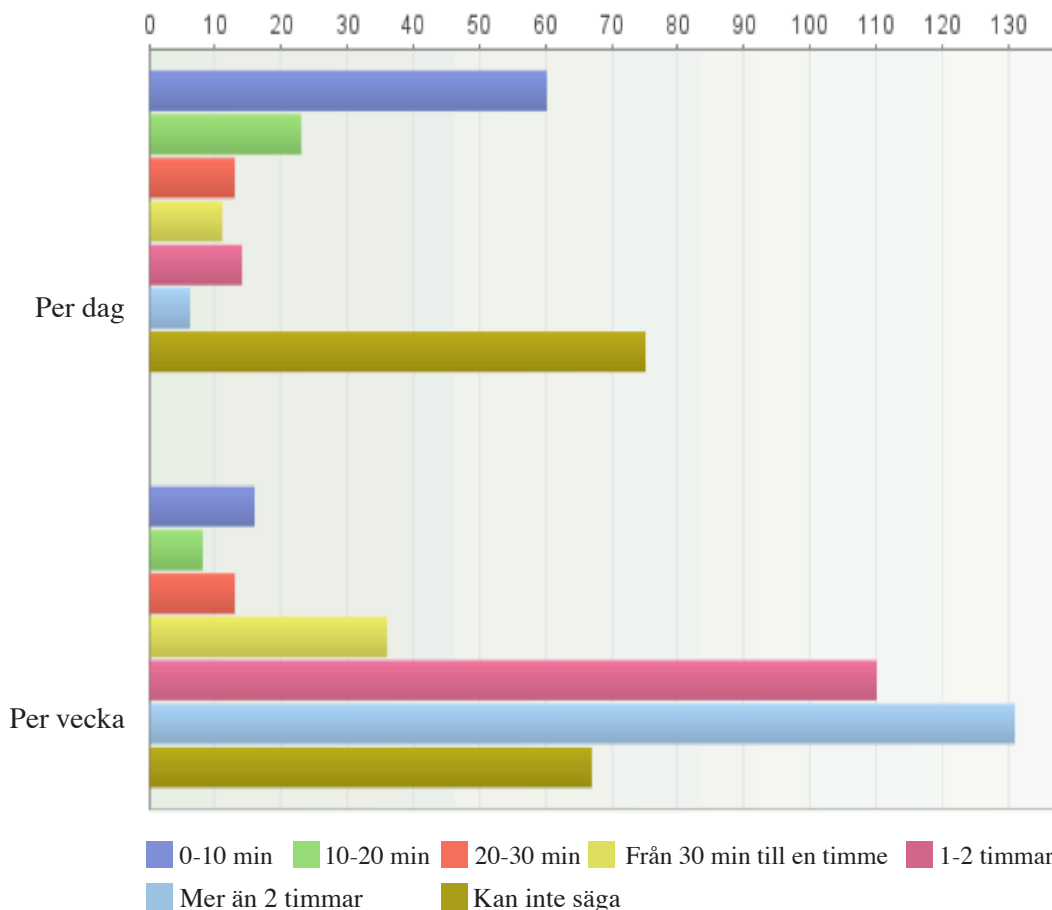

Diagram 14

Den tid man dagligen använder för tvättning och strykning är rätt ringa. De flesta uppger tiden till mindre än 10 minuter. Däremot när vi ser på veckoredovisningen ökar antalet timmar i denna kategori rejält. De flesta använder 1 till fler än 2 timmar till tvättning och strykning. Troligen hänger detta samman med att många tvättar under veckoslutet.

Fråga 5. Hur mycket tid uppskattar du lägga på övrigt hushållsarbete?

Antalet svar: 405

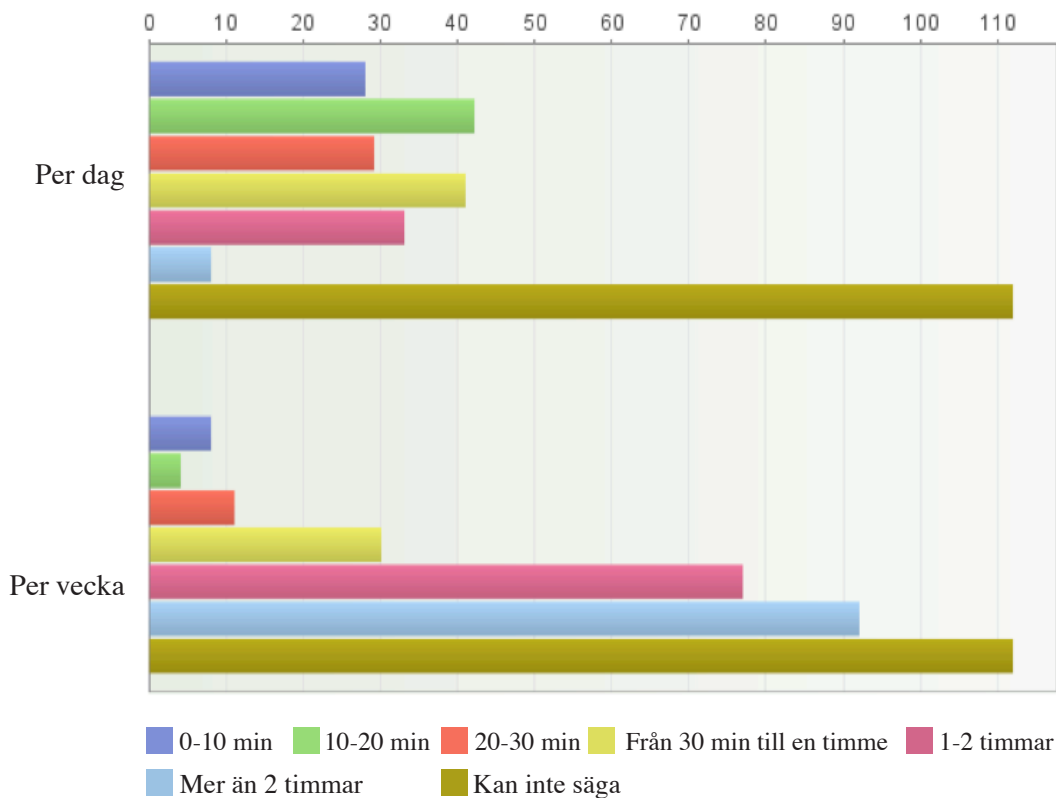

Diagram 15

Definitionen på vad som anses vara "övrigt hushållsarbete" är svår. Detta syns även i antalet "kan inte svara" svar, som är störst i båda grupperna. Även här ligger uppgifterna rätt högt vad gäller den veckovisa arbetstiden. Dagligen använder man tid till hushållsarbete relativt jämt i de olika tidskategorierna.

Fråga 6. Hur mycket tid uppskattar du lägga på underhållsarbete (bilvård, reparationer etc.)?

Antalet svar: 376

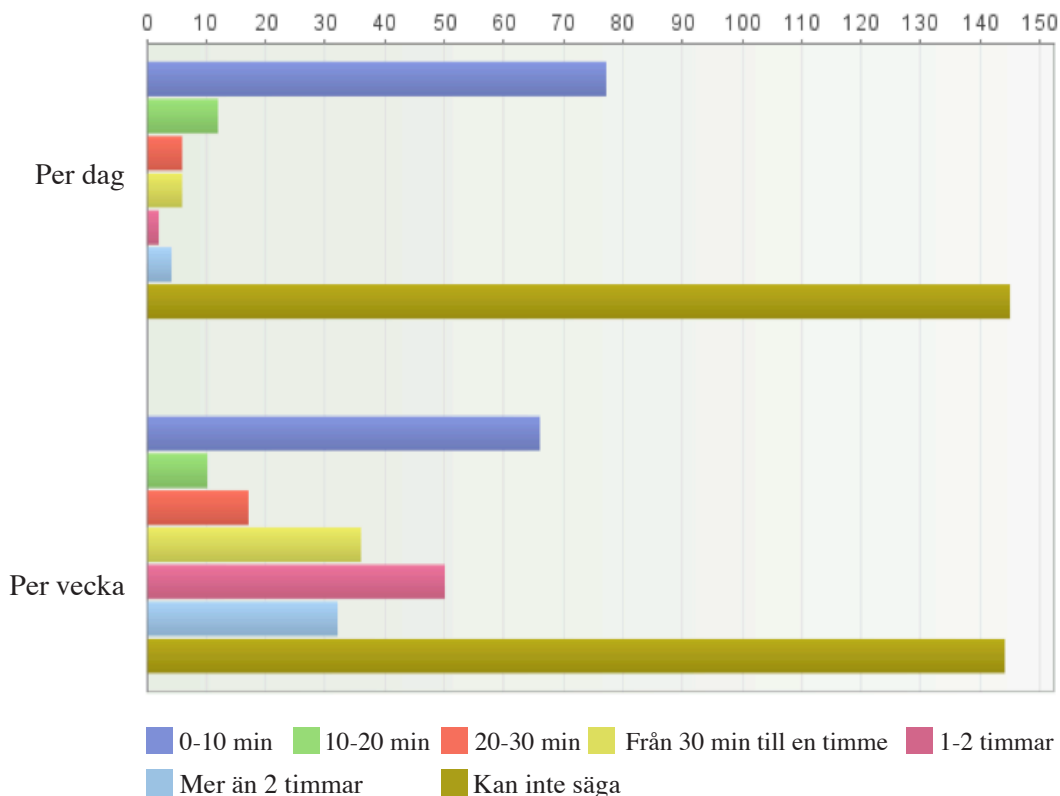

Diagram 16

Vad gäller underhållsarbete, har många svarat att de inte kan säga, vilket kan tyda på att kvinnorna inte har kunnat svara på denna fråga. De dagliga underhållsarbetsuppgifterna är få, men verkar samlas veckovis.

Fråga 7. Hur mycket tid uppskattar du lägga på inköp av livsmedel m.m.?

Antalet svar: 403

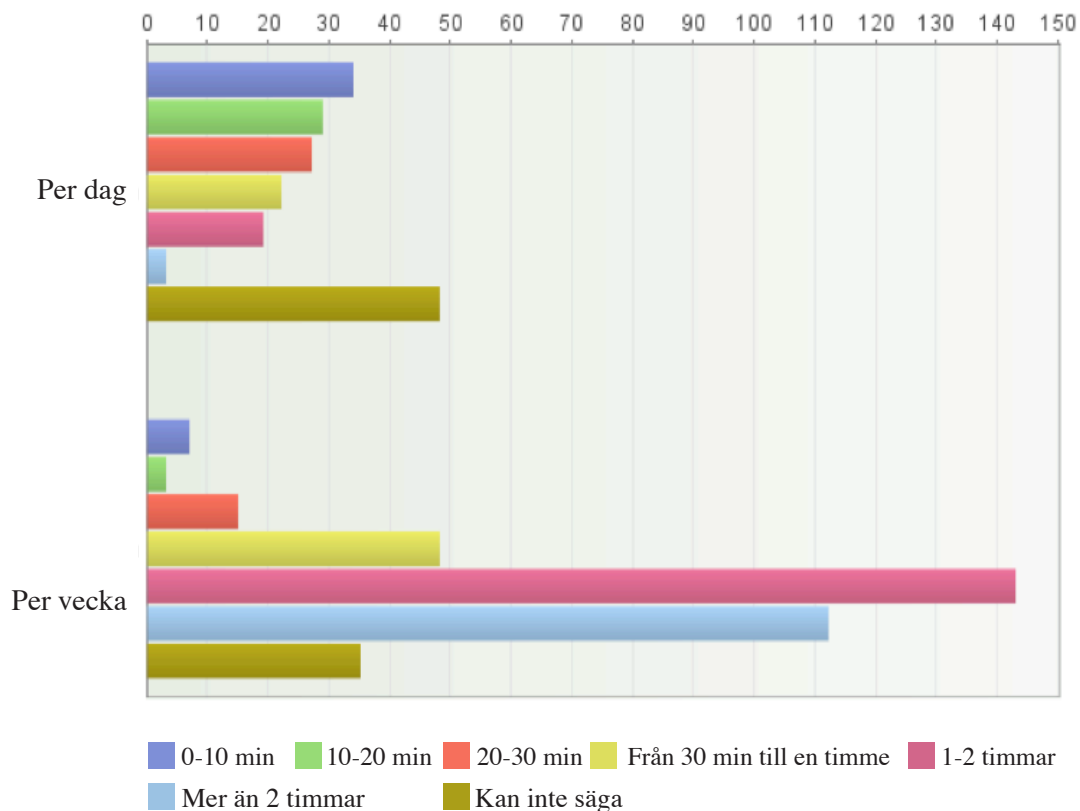

Diagram 17

Även här kan man utläsa att många använder tid till veckovisa inköp i större utsträckning än för de dagliga inköpen.

Fråga 8. Hur mycket tid uppskattar du lägga på resor i samband med hemarbete?

Antalet svar: 379

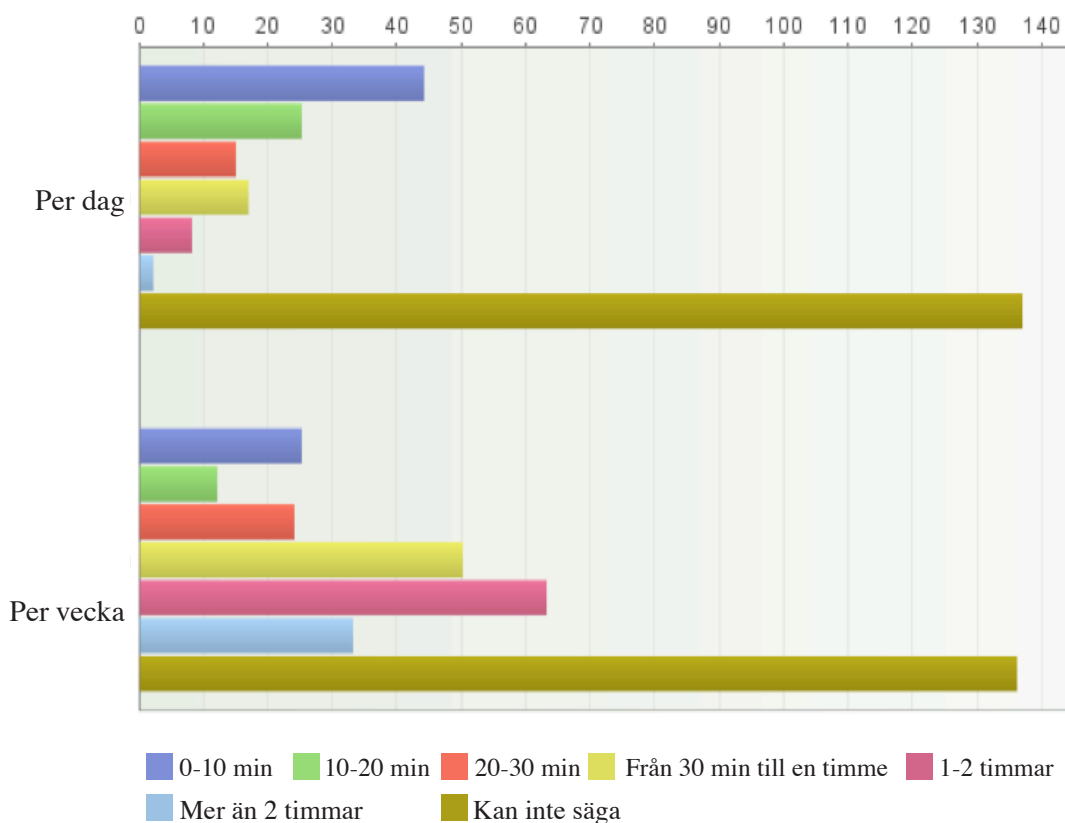

Diagram 18

De flesta forskningspersonerna är äldre och svarade, att de "inte kan säga" hur detta förhåller sig.

2.3.3.2 Arbetsfördelningen mellan kvinnor och män vad gäller hemarbete

I redovisningen nedan har diagrammen placerats så, att för varje fråga står kvinnornas och männens svar under varandra; hemarbete dagligen och per vecka med bildnumrering till frågan. T.ex. ”diagram X a Kvinna”, ”diagram X a Man” för den dagliga arbetsinsatsen och för veckovisa arbetsinsatsen ”diagram X b Kvinna” och ”diagram X b Man”. Under varje bildsekvens görs en analys av bilderna. Tyvärr svarade inte alla forskningspersoner på samtliga frågor, vilket försvårar analysen.

P.g.a. att antalet forskningspersoner är så få, redovisar vi både den första enkäten via Webropolen och djupintervjun under samma analys efter diagrammen. Vi redovisar kvinnor och män separat, dock ej genom att redovisa huruvida de är gifta eller ensamstående i annat än i djupintervjuerna.

Fråga 1. Hur mycket tid uppskattar du lägga på matlagning?

Hur mycket tid uppskattar du lägga på matlagning per dag? 279

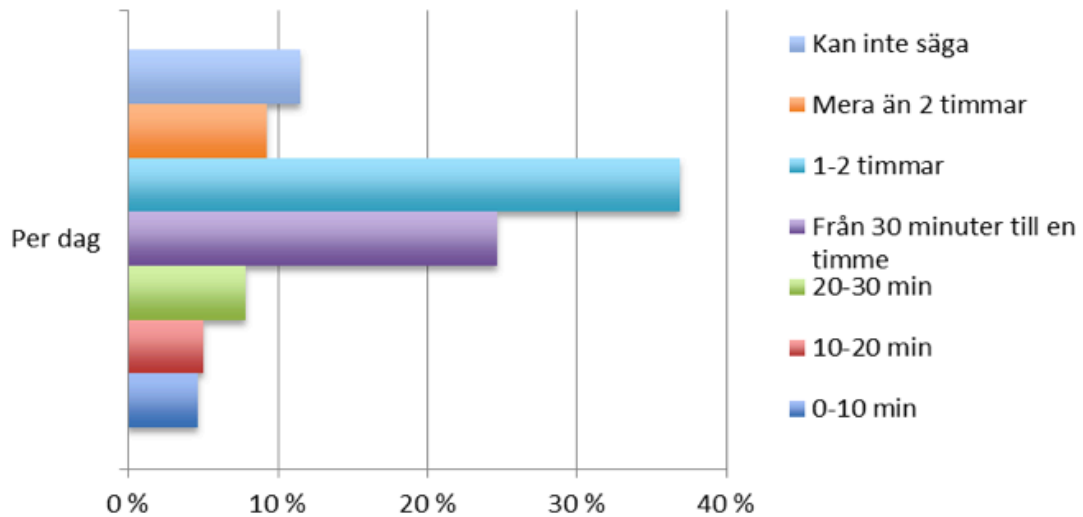

Diagram 19 a Kvinna

Hur mycket tid uppskattar du lägga på matlagning per dag? 95

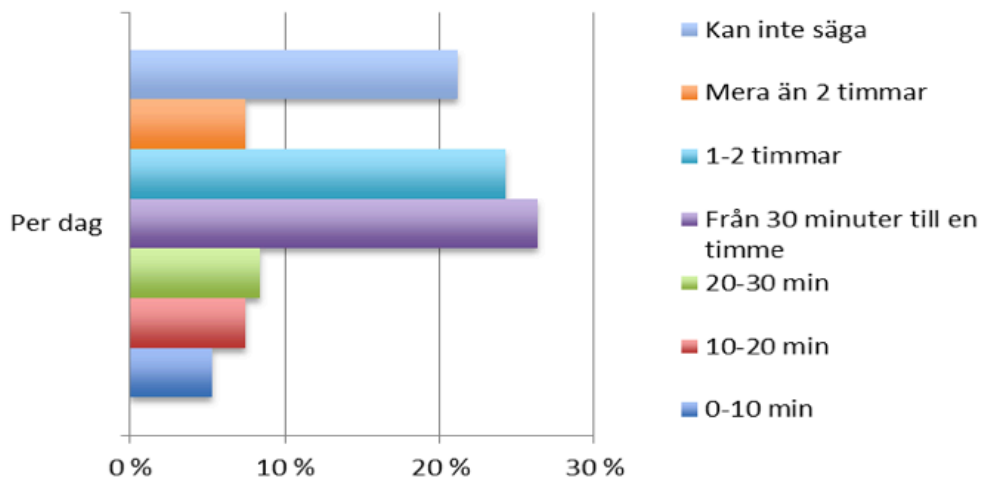

Diagram 19 a Man

Stapeldiagrammen visar att både kvinnor och män lagar mat dagligen 1–2 timmar, men att kvinnorna gör det i större omfattning. Båda grupperna lägger ungefär från 30 minuter till 1 timme dagligen på matlagning.

Hur mycket tid uppskattar du lägga på matlagning per vecka? 211

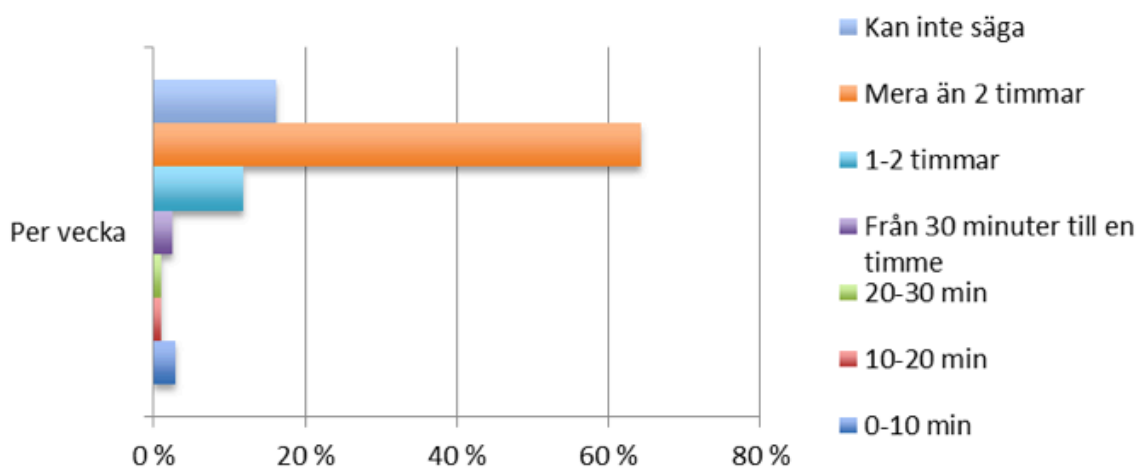

Diagram 19 b Kvinna

Hur mycket tid uppskattar du lägga på matlagning per vecka? 78

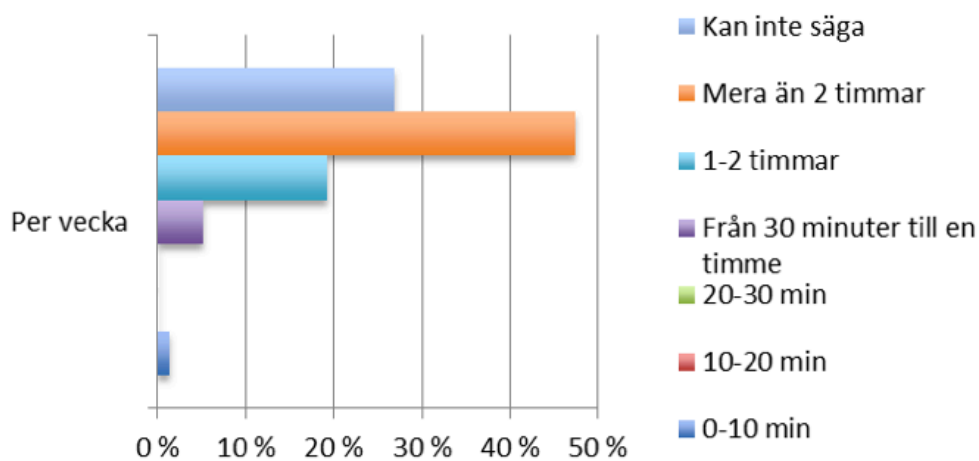

Diagram 19 b Man

När det gäller beräknad matlagningstid per vecka, så överträffar kvinnorna männen sammantaget.

Fråga 2. Hur mycket tid uppskattar du lägga på diskning, avdukning?

Hur mycket tid uppskattar du lägga på diskning, avdukning per dag?
277

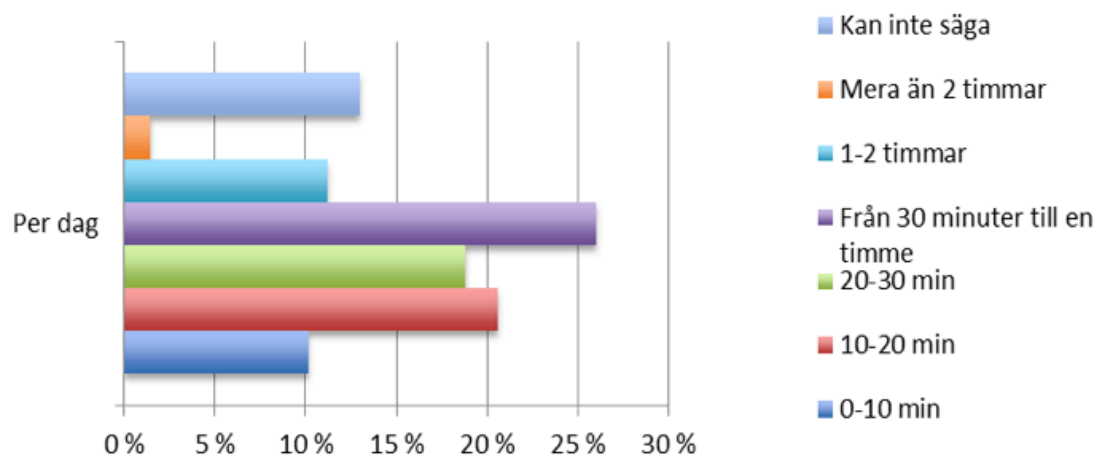

Diagram 20 a Kvinna

Hur mycket tid uppskattar du lägga på diskning, avdukning per dag?
97

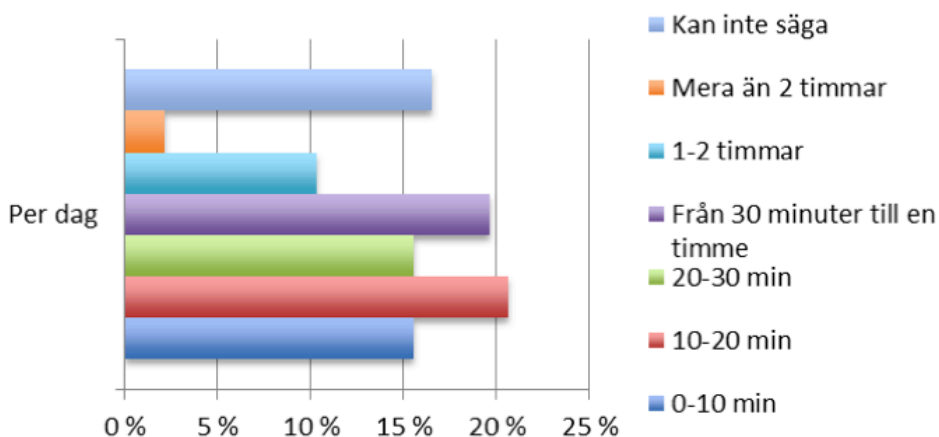

Diagram 20 a Man

Kvinnorna diskar dagligen mer än männen, dock är skillnaderna inte så stora sammantaget.

Hur mycket tid uppskattar du lägga på diskning, avdukning per vecka? 180

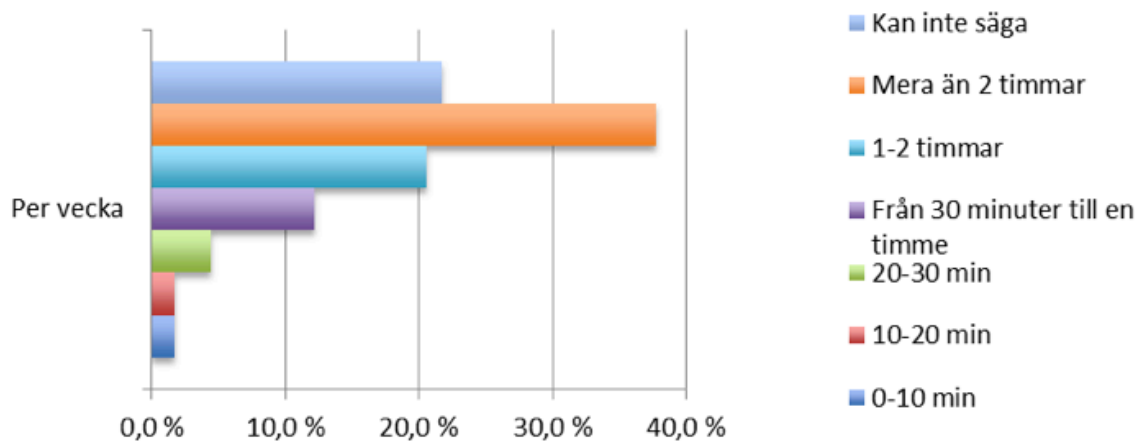

Diagram 20 b Kvinna

Hur mycket tid uppskattar du lägga på diskning, avdukning per vecka? 65

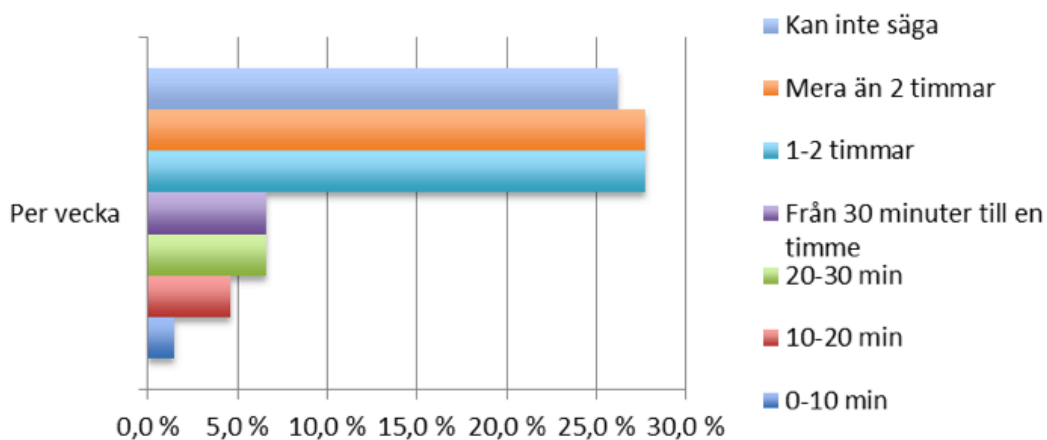

Diagram 20 b Man

När det gäller tidsanvändningen för diskning och avdukning, ger inte heller här den sammanlagda tiden skillnad mellan kvinnornas och männens arbetsinsats. Fler män än kvinnor noterar att de inte kan bedöma tidsanvändningen.

Fråga 3. Hur mycket tid uppskattar du lägga på städning av bostaden?

Hur mycket tid uppskattar du lägga på städning av bostaden per dag? 179

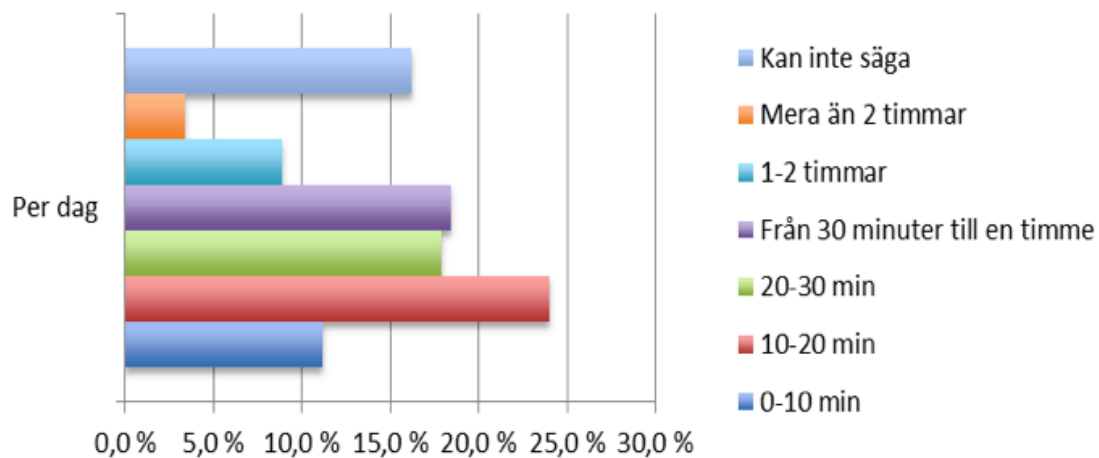

Diagram 21 a Kvinna

Hur mycket tid uppskattar du lägga på städning av bostaden per dag? 68

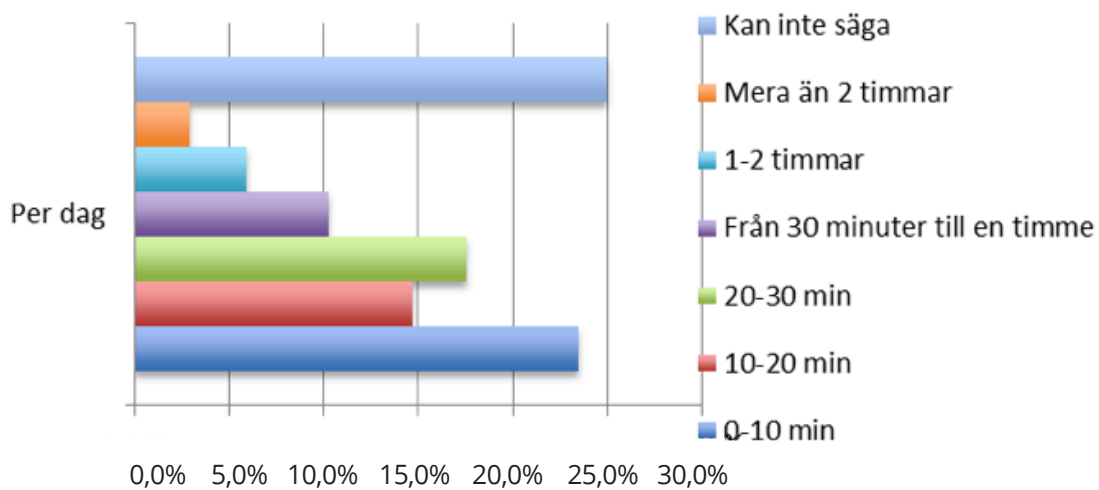

Diagram 21 a Man

Kvinnorna har huvudansvaret för den dagliga städningen av hemmet.

Hur mycket tid uppskattar du lägga på städning av bostaden per vecka? 264

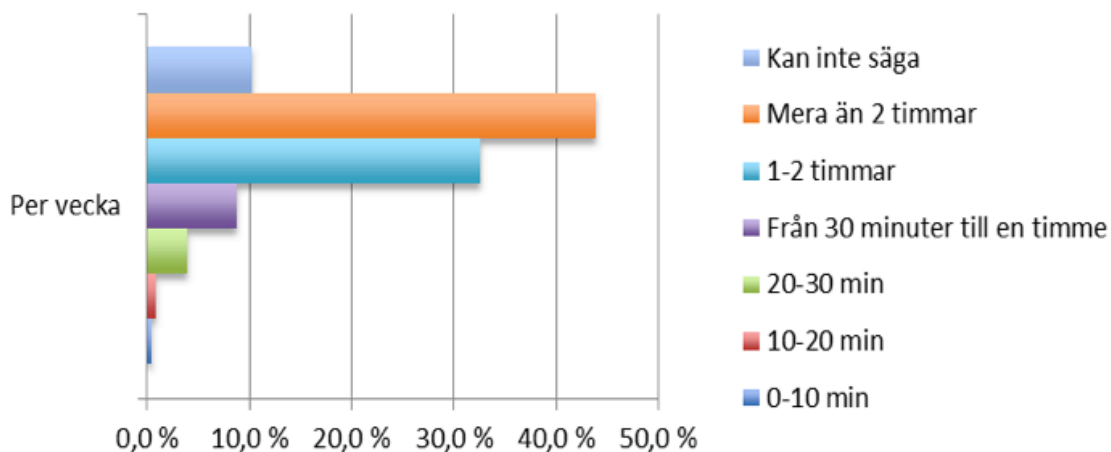

Diagram 21 b Kvinna

Hur mycket tid uppskattar du lägga på städning av bostaden per vecka? 89

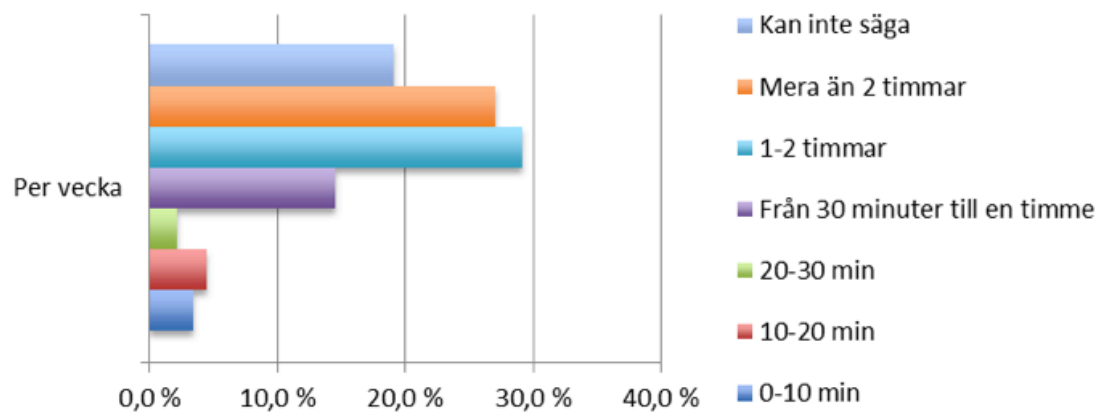

Diagram 21 b Man

Den dagliga städningen verkar vara en kvinnlig angelägenhet, men det förefaller att männen deltar i städningen veckovis i större omfattning är vad de gör dagligen.

Fråga 4. Hur mycket tid uppskattar du lägga på tvättning och strykning?

Hur mycket tid uppskattar du lägga på tvättning och strykning per dag? 132

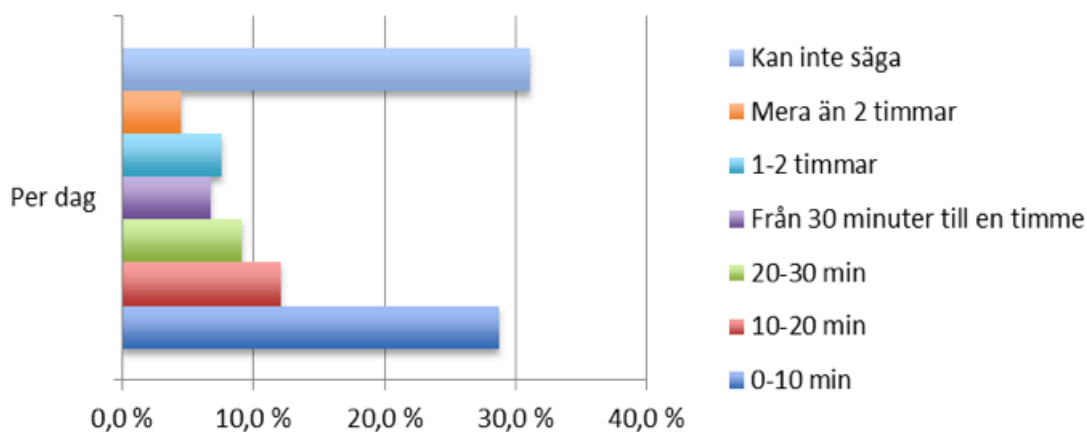

Diagram 22 a Kvinna

Hur mycket tid uppskattar du lägga på tvättning och strykning per dag? 70

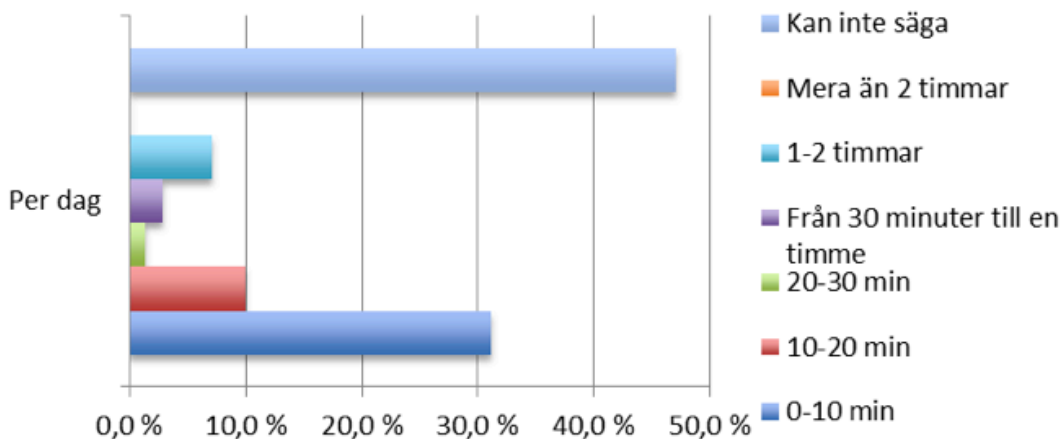

Diagram 22 a Man

Dessa diagram visar att kvinnorna tvättar och stryker mer dagligen än männen. De flesta tar emellertid inte ställning till tidsanvändningen.

Hur mycket tid uppskattar du lägga på tvättning och strykning per vecka? 287

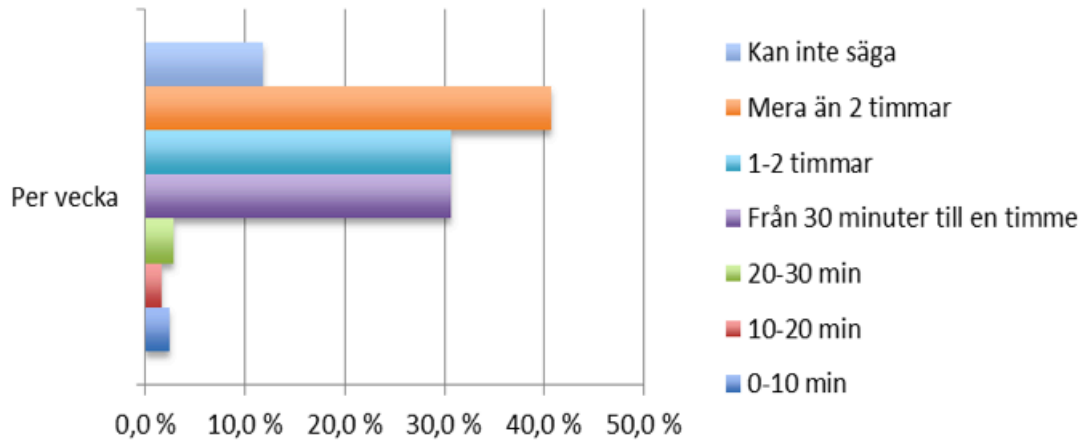

Diagram 22 b Kvinna

Hur mycket tid uppskattar du lägga på tvättning och strykning per vecka? 91

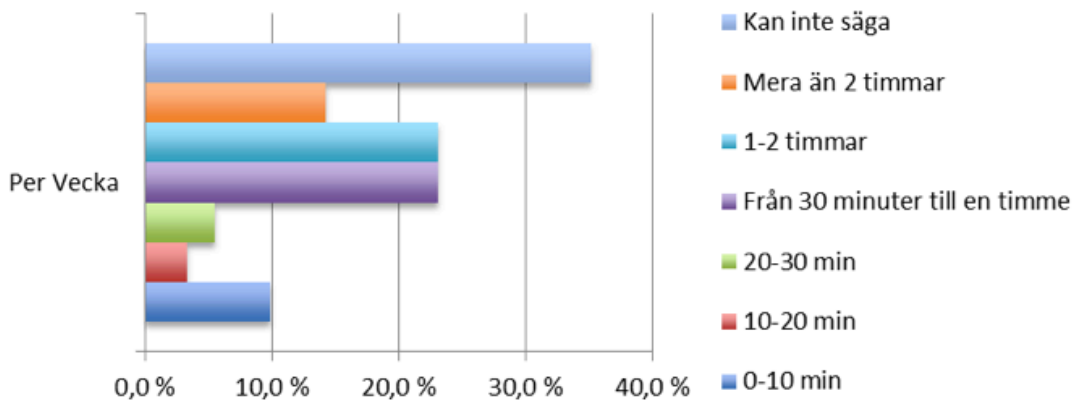

Diagram 22 b Man

Alldeles klart är, enligt diagrammen ovan, att kvinnorna i huvudsak tar hand om veckotvätten och strykningen.

Fråga 5. Hur mycket tid uppskattar du lägga på övrigt hushållsarbete?

Hur mycket tid uppskattar du lägga på övrigt hushållsarbete per dag? 218

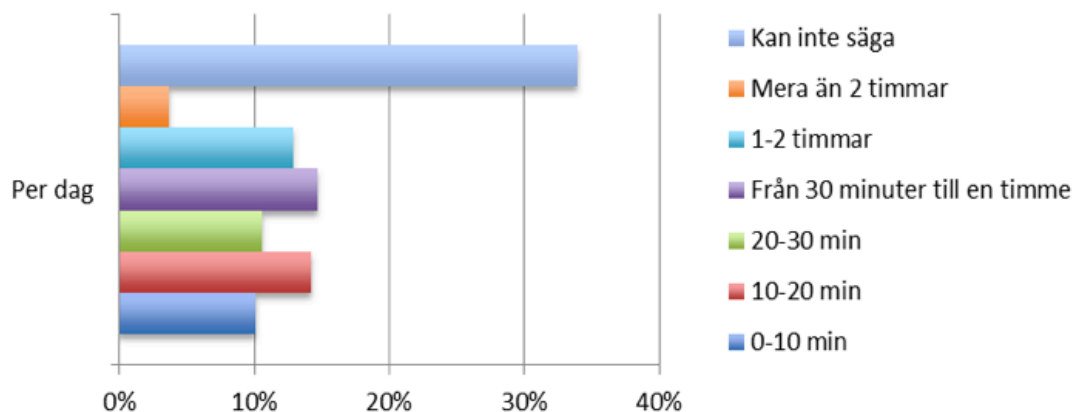

Diagram 23 a Kvinna

Hur mycket tid uppskattar du lägga på övrigt hushållsarbete per dag? 75

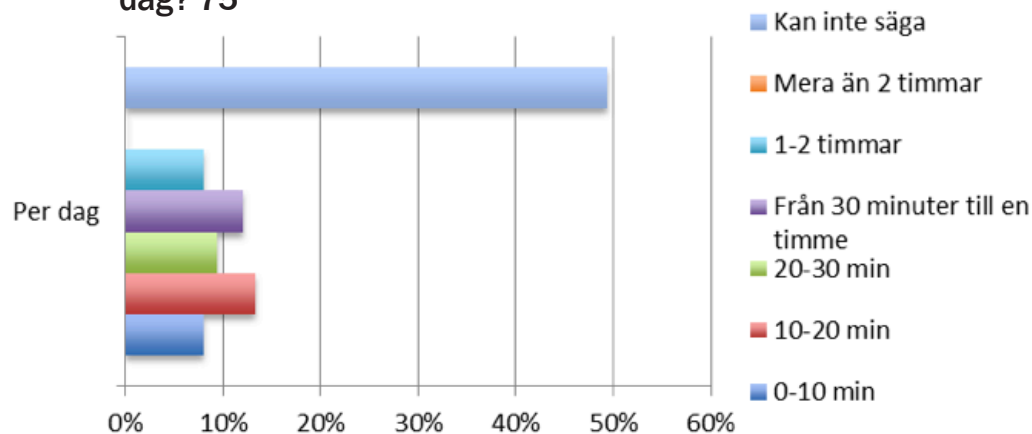

Diagram 23 a Man

Av männen svarar ungefär hälften, att de inte kunde uppge sin tidsanvändning. Totalt kan vi se att kvinnorna använder mer tid till hushållsarbete än vad männen

Hur mycket tid uppskattar du lägga på övrigt hushållsarbete per vecka? 243

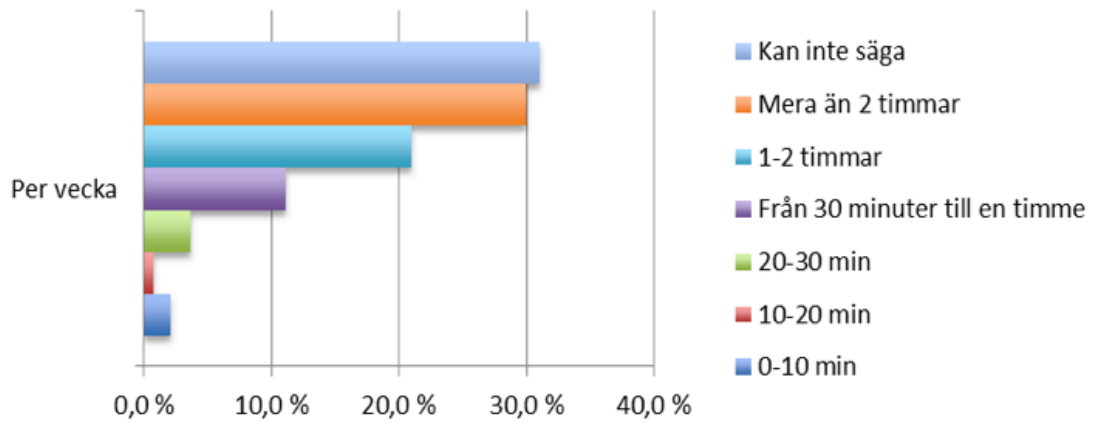

Diagram 23 b Kvinna

Hur mycket tid uppskattar du lägga på övrigt hushållsarbete per vecka? 91

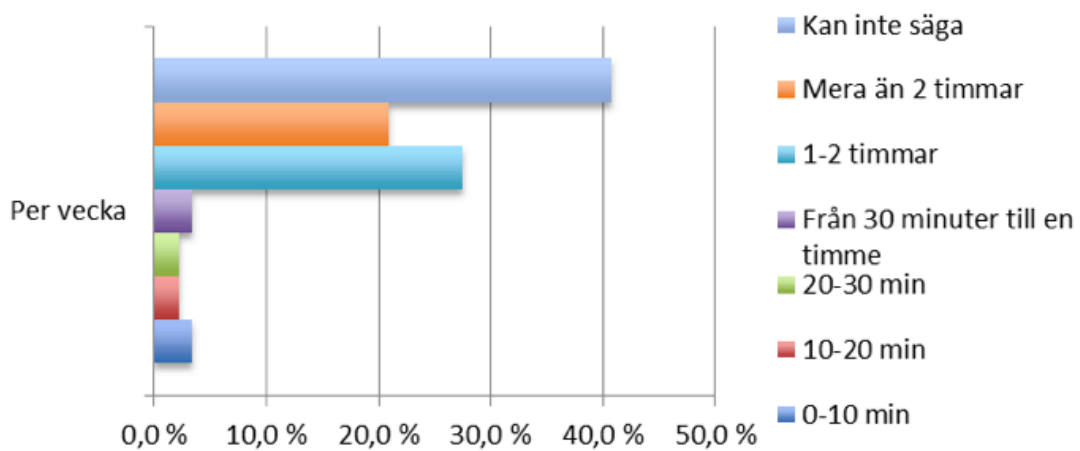

Diagram 23 b Man

Mönstret från den dagliga insatsen för hushållsarbete, upprepas i den veckovisa bedömningen.

Fråga 6. Hur mycket tid uppskattar du lägga på underhållsarbete (bilvård, reparationer etc.)?

Hur mycket tid uppskattar du lägga på underhållsarbete (bilvård, reparationer etc.) per dag? 191

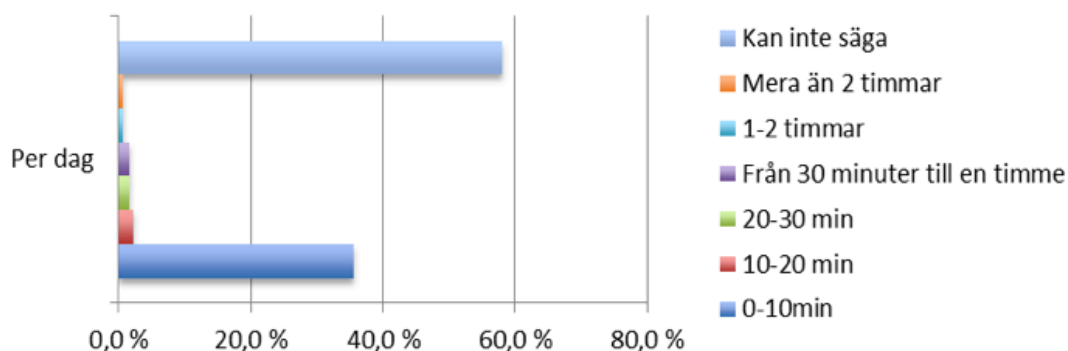

Diagram 24 a Kvinna

Hur mycket tid uppskattar du lägga på underhållsarbete (bilvård, reparationer etc.) per dag? 61

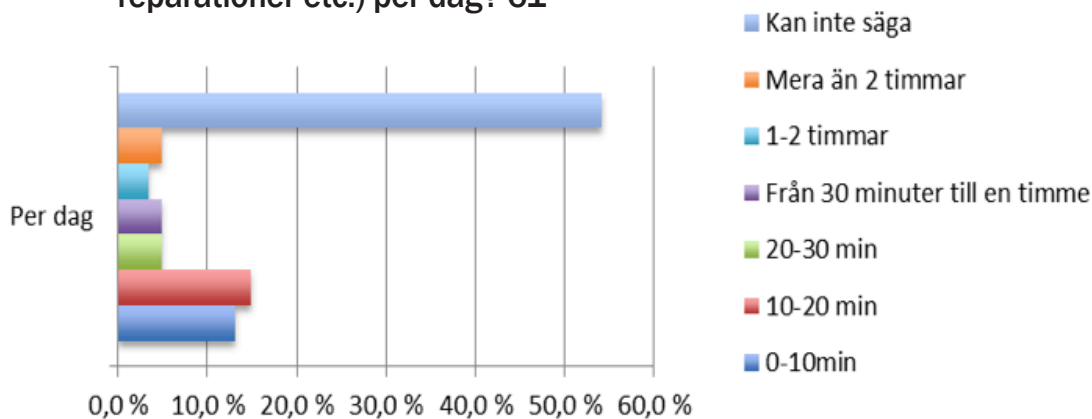

Diagram 24 a Man

Av männen svarar ungefär hälften, att de inte kunde uppge sin tidsanvändning. Totalt kan vi se att kvinnorna använder mer tid till hushållsarbete än vad männen gör. Men även kvinnorna hade svårt att göra en bedömning av tiden.

Hur mycket tid uppskattar du lägga på underhållsarbete (bilvård, reparationer etc.) per vecka? 262

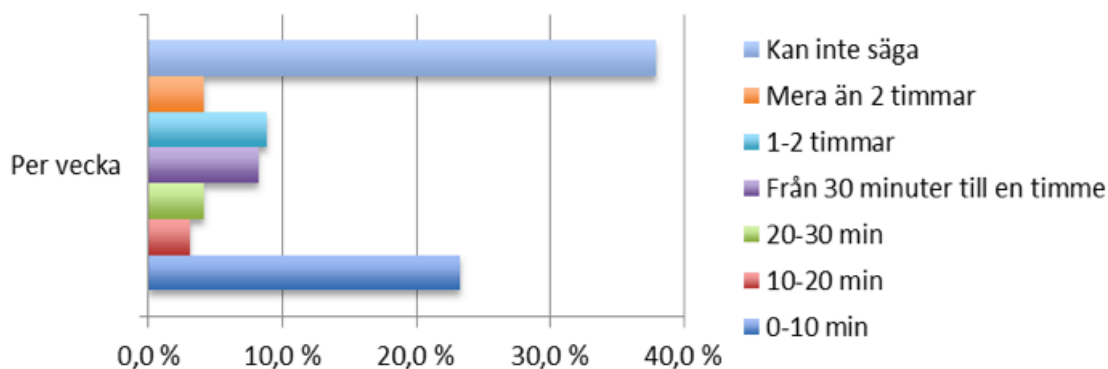

Diagram 24 b Kvinna

Hur mycket tid uppskattar du lägga på underhållsarbete (bilvård, reparationer etc.) per dag? 96

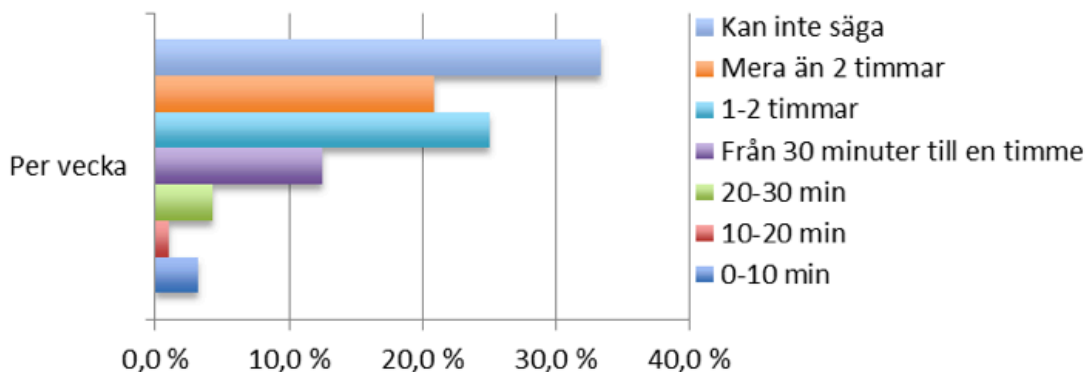

Diagram 24 b Man

Mönstret från den dagliga tidsanvändningen går igen i veckotidsanvändningen. Männen använder mer tid per vecka till underhållsarbete (bilvård, reparationer etc.).

Fråga 7. Hur mycket tid uppskattar du lägga på inköp av livsmedel m.m.?

Hur mycket tid uppskattar du lägga på inköp av livsmedel m.m. per dag? 131

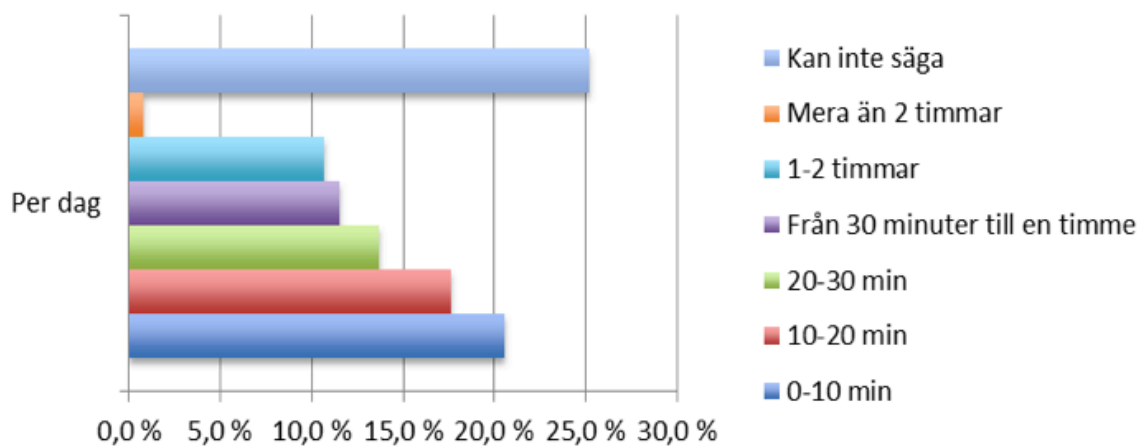

Diagram 25 a Kvinna

Hur mycket tid uppskattar du lägga på inköp av livsmedel m.m. per dag? 51

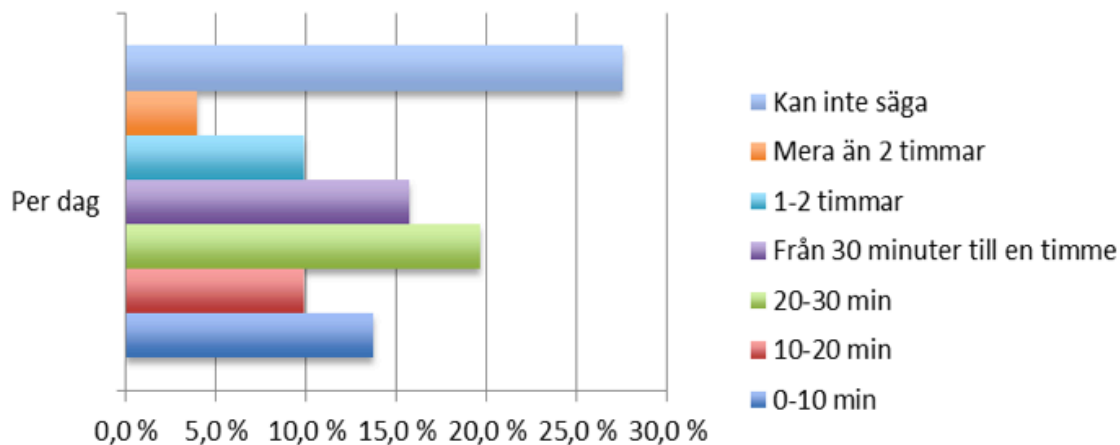

Diagram 25 a Man

Det dagliga inköpet av livsmedel etc. verkar vara kvinnogöra. En fjärde del av båda kategorierna gör ingen bedömning av tidsanvändningen.

Hur mycket tid uppskattar du lägga på inköp av livsmedel m.m. per vecka? 269

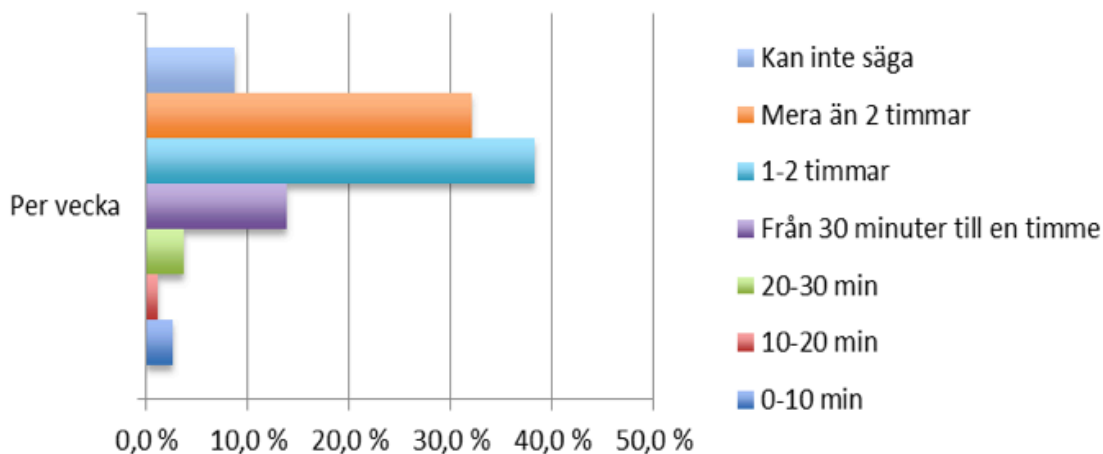

Diagram 25 b Kvinna

Hur mycket tid uppskattar du lägga på inköp av livsmedel m.m. per vecka? 94

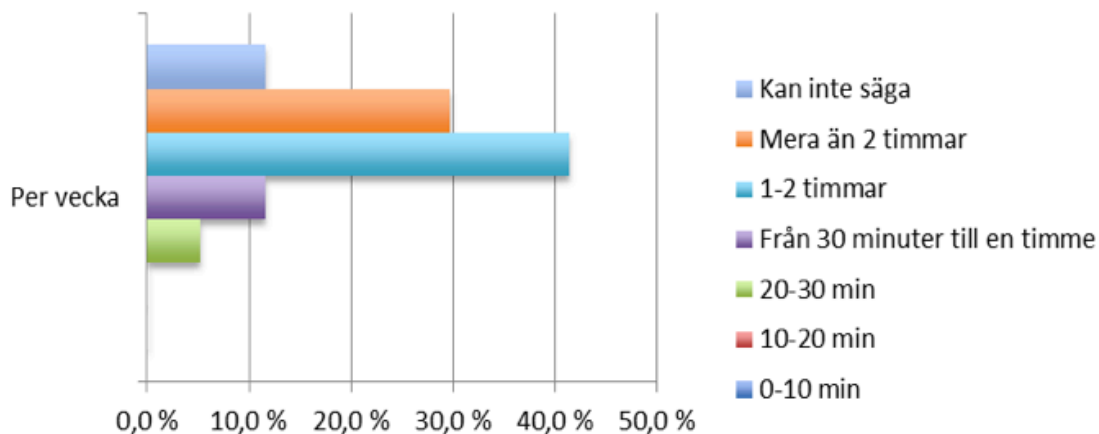

Diagram 25 b Man

När det gäller tidsanvändningen per vecka, ligger tidsanvändningen totalt lika bland kvinnor och män. Skillnaderna är marginella.

Fråga 8. Hur mycket tid uppskattar du lägga på resor i anslutning till hemarbetet?

Hur mycket tid uppskattar du lägga på resor i anslutning till hemarbete per dag? 182

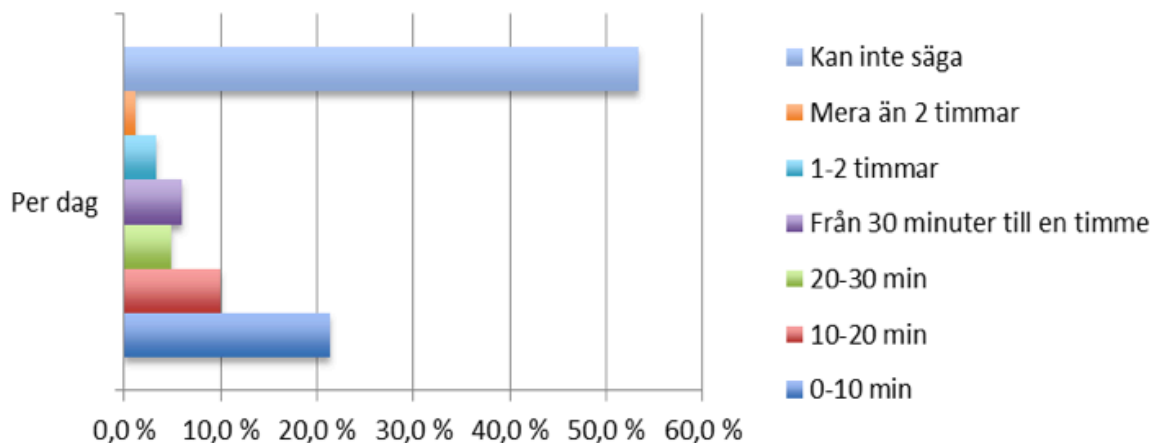

Diagram 26 a Kvinna

Hur mycket tid uppskattar du lägga på resor i anslutning till hemarbete per dag? 66

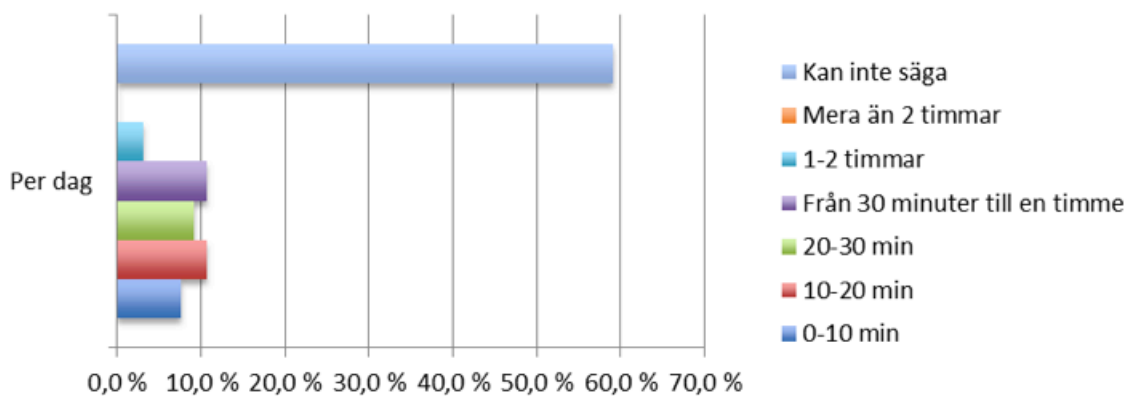

Diagram 26 a Man

De flesta männen och kvinnorna gör ingen bedömning av tidsanvändningen vad gäller resorna.

Hur mycket tid uppskattar du lägga på resor i anslutning till hemarbete per vecka? 255

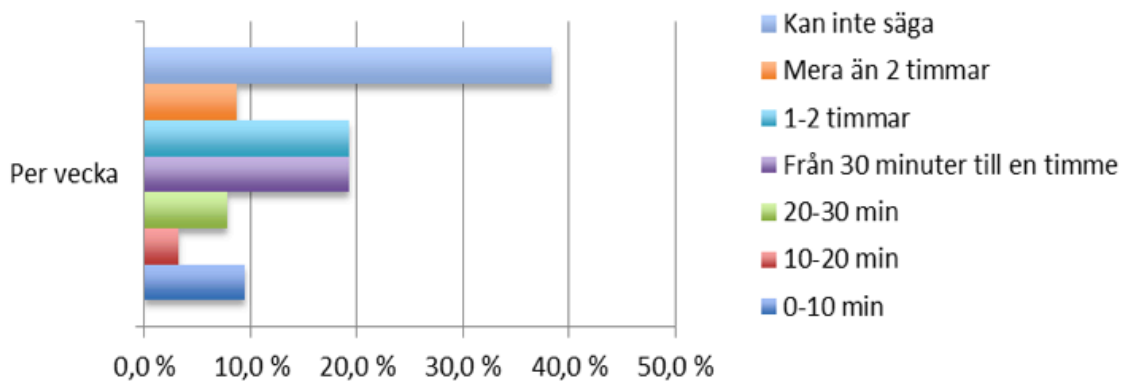

Diagram 26 b Kvinna

Hur mycket tid uppskattar du lägga på resor i anslutning till hemarbete per vecka? 76

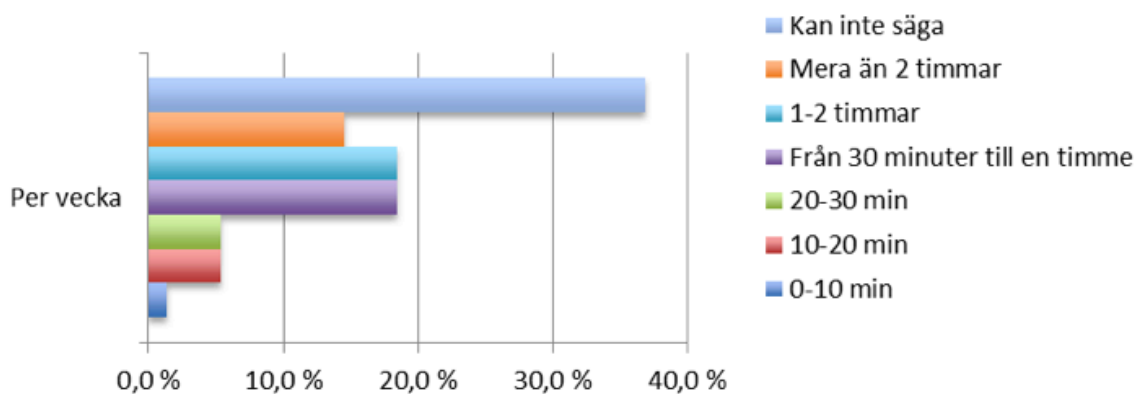

Diagram 26 b Man

När det gäller tidsanvändningen per vecka, ligger tidsanvändningen totalt lika bland kvinnor och män. Skillnaderna är marginella.

Fråga 9. Hur mycket uppskattar du att du arbetar utanför hemmet (förvärvsarbete)?

Den här frågan visade sig vara irrelevant p.g.a. forskningspersonernas ålder. De flesta var pensionärer, vilket gör att de inte förvärvsarbetar längre. De yngre, icke pensionerade, som förvärvsarbetar gör det på heltid.

Fråga 10. Hur mycket tid uppskattar du lägga på omsorg om egna barn?

Även den här frågan visade sig vara irrelevant p.g.a. forskningspersonernas ålder. Huvuddelen av forskningspersonerna var ju över 50 år, vilket gör att nästan alla har vuxna barn. Däremot uppgav flera, att de tar hand om sina barnbarn och umgås med dem. Antalet timmar som då anges ligger mellan 1 och 44 timmar/vecka. Många hade även svårt att göra någon uppskattning av tiden.

Fråga 11. Hur mycket tid uppskattar du lägga på omsorg om nära anhörig?

Omsorgen om nära anhörig gäller både vård av man/hustru eller barnbarn. Vad gäller den dagliga vården, anser 46 % av de svarande att de inte vårdar någon, 3 % använder mellan 1 och 5 timmar per dag, 1 % upp till 24 timmar till omsorgsarbete. 24 % anser sig inte kunna göra någon bedömning, vilket tyder på att dessa forskningspersoner torde medverka i omvårdnaden i någon mån. Vad gäller den veckovisade vården, så har 12 % angett att de vårdar en nära anhörig mellan 1 och 5 timmar per vecka och 2 % anger att de vårdar en anhörig mellan 6 och 12 timmar per vecka.

Fråga 12. Hur mycket uppskattar du att du har fritid?

Svaren indelades i följande tidskategorier: 1–5 timmar, 6–12 timmar, 13–20 timmar per dag och per vecka utökades kategorierna utöver de dagliga kategorierna till 21–30 timmar, 31–40 timmar, 41–50 och fler än 51 timmar.

Den första tidsperioden (1–5 timmar per dag) omfattades av 50 %, den andra (6–12 timmar per dag) 16 % och den tredje (13–20 timmar per dag) 22 %. Utöver dessa bedömningar fanns 11 % svar som var svåra att ta ställning till av typen ”tillräckligt mycket”, ”det antal timmar som samvetet tillåter”.

Vid bedömningen av fritiden per vecka utföll svaren enligt följande: 1–5 timmar: 18 %; 6–12 timmar: 19 %; 13–20 timmar: 15 %; 21–30 timmar: 13 %; 31–40 timmar: 4 %; 41–50 timmar: 8 % och fler än 51 timmar: 15 %. Även i denna kategori fanns 9 % svar som var svåra att tolka.

Man kan notera att den veckovisa fritiden verkade vara jämt fördelad i olika tidskategorier.

Fråga 13. Hur mycket tid uppskattar du lägga på personliga behov (intressen, träffa vänner etc.)?

Svaren indelades i följande tidskategorier: 1–5 timmar, 6–12 timmar, 13–20 timmar per dag och per vecka utökades kategorierna utöver de dagliga kategorierna till 21–30 timmar, 31–40 timmar, 41–50 och fler än 51 timmar.

Vid bedömningen av egna personliga behov per dag utföll svaren enligt följande. Den första tidsperioden (1–5 timmar) omfattades av 62 %, den andra (6–12 timmar) 6 % och den tredje (13–20 timmar) 3 %. Utöver dessa bedömningar fanns 3 % svar, som var svåra att ta ställning till av typen ”tillräckligt mycket”, ”det antal timmar som samvetet tillåter”. De som inte kunde ange tiden var 21 % av samtliga svarande.

Vid bedömningen av egna personliga behov per vecka utföll svaren enligt följande: Den första tidsperioden (1–5 timmar) 48 %, den andra (6–12 timmar) 27 % och den tredje (13–20 timmar) 15 %. De som uppgav fler än 21 timmar var 7 %. Även i denna kategori fanns 1 % svar som var svåra att tolka.

2.3.3.3 Analys av djupintervjuerna

En kompletterande djupintervju med hjälp av Webropol – Enkätverktyg och telefonintervju gjordes med dem som hade gett sitt medgivande till det. 23 personer svarade på Webropol och 11 per telefon.

En tredjedel av dem, som deltog i djupintervjun var män och de flesta var gifta eller sammanboende. Åldern låg även i denna grupp i spannet 40–79 år. Huvuddelen av de svarande hade bott i Sverige minst 30 år.

Fråga 1. Om du har svenska/finska vänner, har du sett skillnader i fördelningen av hemarbetet i den svenska/finska familjen?

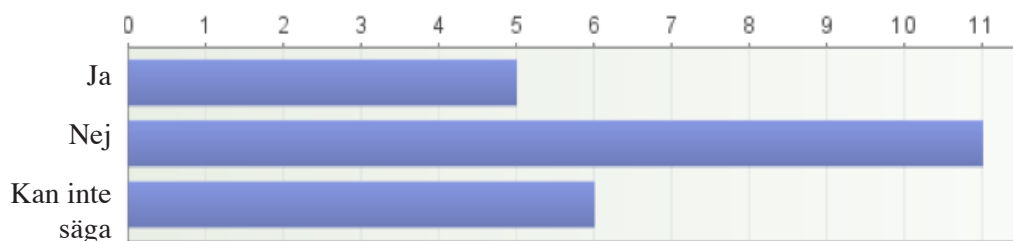

Diagram 27

Sammanfattning av svaren:

Flera ansåg att skillnaden finns mellan generationer i både Sverige och Finland och inte så mycket i om man är svensk, finländare eller sverigefinne.

I de yngre familjerna tycks arbetsfördelningen vara jämnare och i dem kan männen ta sig an icke traditionella manliga arbetsuppgifter. I de fall där någon av parterna studerar, tar den andra parten större ansvar för hemmet.

Några svaranden kunde se en skillnad mellan norra Sverige och storstaden Stockholm. Enligt dem tar män, som är från norra Sverige, större ansvar för hemmet än de som bor i Stockholm. I Stockholm är det tvärtom – kvinnorna ansvarar mer för hemarbetet.

Fråga 2. När du besöker Finland, har du sett skillnader i din egen inställning till hemarbetet jämfört med de finska familjerna i Finland?

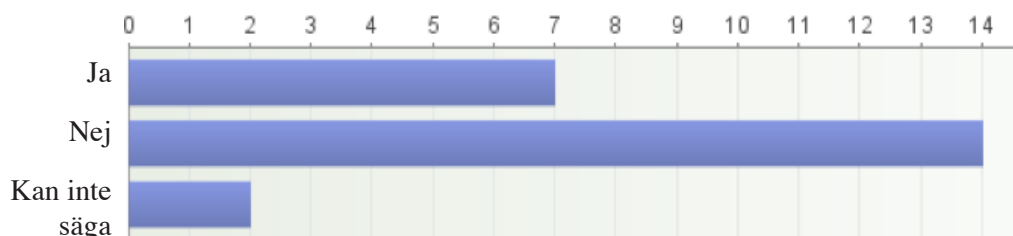

Diagram 28

Fråga 3. Om du svarat ja, vilka är dessa skillnader?

Antalet svar: 9

Sammanfattning av svaren:

Flera svaranden ansåg att arbetsfördelningen är tydligare och klarare i Finland än i Sverige, framför allt bland de yngre. I Finland tar kvinnan större ansvar för hemmet och männen gör inte lika mycket hemarbete som här i Sverige. Möjligen hade man märkt, att i vissa fall, är arbetsfördelningen mer könsuppdelad. Kvinnan städar och lagar mat mer än mannen, som i sin tur lagar bilen och tar hand om det tekniska i hemmet.

Det man kan se är, att de finska och svenska familjerna har ungefär samma typ av strategier att klara av vardagen i och med att man lever i liknande samhällen. Det som inverkar mest på jämställdheten är religion, utbildningsnivå, kulturbakgrund, psykisk hälsa och sjukdomar etc.

Någon kunde berätta, att man sett att männen i Finland lagar mer mat än kvinnorna. I vissa fall har man inte sett någon skillnad alls mellan Sverige och Finland.

Fråga 4. Om du bott i Finland och flyttat till Sverige, har din inställning till hemarbetet förändrats?

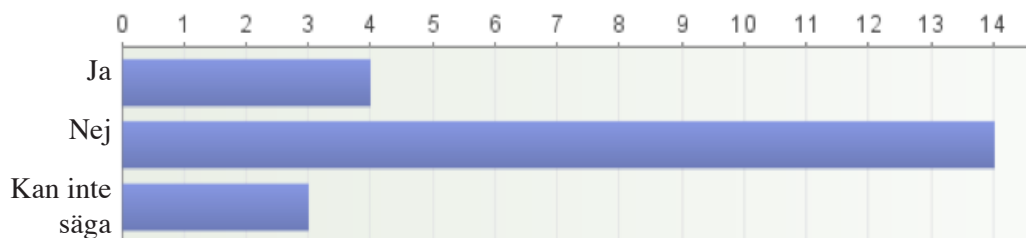

Diagram 29

Fråga 5. Om du svarat ja, hur har din inställning förändrats?

Antalet svar: 5

Sammanfattning av svaren:

Även här verkar det vara fråga om olika generationer. Inställningen till hemarbete har tydligen förändrats med åldern, så att hemarbetet fördelas jämnare ju äldre man blir. Några kvinnor vittnar om sin glädje i att ha män som tar ansvar för hemmet i samma omfattning som kvinnorna. Fördelningen av hemarbetet är väldigt individuellt och det är svårt att se generella mönster. Noteras bör, att i de fall där hustrun fortfarande är i förvärvslivet, tar den pensionerade maken större ansvar för hemarbetet.

Fråga 6. Om du vårdar en nära finskspråkig anhörig hemma, vad beror det på?

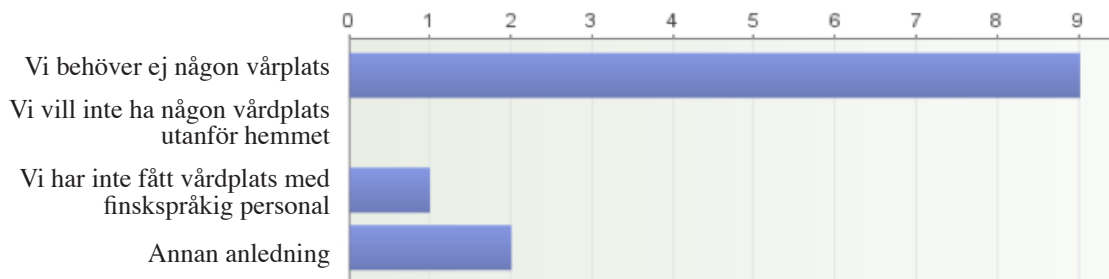

Diagram 30

Fråga 5. Om du svarat ja, hur har din inställning förändrats?

Antalet svar: 12

Vad gäller vården av anhöriga i hemmet, anser majoriteten, att de inte behöver f.n. finskspråkig vårdplats. En har inte fått finskspråkig vårdplats och ett par kan inte säga.

Fråga 7. Om det fanns en finskspråkig vårdplats på din ort, skulle ni söka er dit?

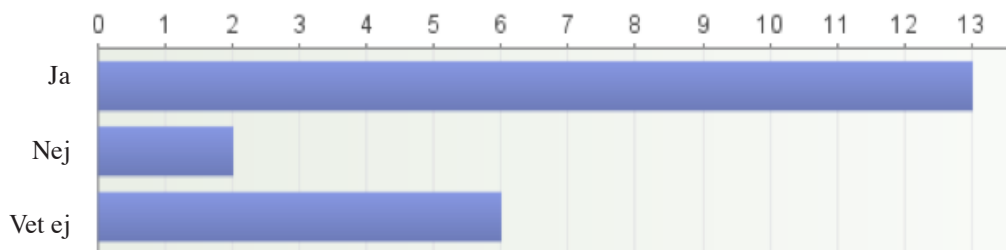

Diagram 31

Drygt hälften av de svarande skulle välja finskspråkig vårdplats om kommunen tillhandahöll en sådan.

Ungefär en fjärde del kunde inte säga om man ville ha finskspråkig vårdplats. Vid telefonintervjun, så framhölls det att man var så tvåspråkig, att man inte behövde finskspråkig vårdplats.

Fråga 8. Andra synpunkter på kvinnornas/männens jämlikhet bland sverigefinnarna?

Antalet svar: 13

En allmän uppfattning, var att man är jämställd i dagens familjer inte minst då båda jobbar och att man lär tidigt barnen jämställdhet i Sverige.

Arbetsfördelningen verkar i huvudsak vara traditionell i Sverige. Men i Finland verkar den vara än mer traditionell. Anledningen till detta anser några vara att kvinnan vill ta ansvar för hemmet och tillåter inte mannen att blanda sig i hemarbetet.

Vad gäller den yngre generationen ansåg flera av den, att sverigefinskheten inget har att göra med jämställdheten, utan det hänger samman med helt andra faktorer.

Både män och kvinnor deltar i föreningslivet. Vad gäller det sverigefinska föreningslivet, där verkar kvinnorna vara mer aktiva.

På frågan, hur man fördelar hemarbetet som gift eller sammanboende, fick vi till svar att fördelningen av hemarbetet delas lika och i de familjer där kvinnan i huvudsak tar hand om matlagning, tvätt, städning, fönstertvätt, tar mannen hand om utearbetet (trädgårdsarbete etc.), bilservicen.

Ungefär hälften av de tillfrågade hade noterat skillnader i fördelningen av hemarbetet i Finland och i Sverige. Man tycker sig ha sett, att man i Sverige och i de sverigefinska familjerna fördelar hemarbetet jämnare mellan kvinnor och män än i Finland. Några noterar också att det är fråga om en generationsskillnad.

3 Sammanfattande diskussion

Projektet hade som hypotes att sverigefinska kvinnor har större obetald arbetsbörda än män i hemmet och att den obetalda arbetsbördan är större än hos majoritetsbefolkningen i Sverige. Denna hypotes gick inte att verifiera bl.a. p.g.a. att den sverigefinska gruppen ingår i den rikssvenska statistiken. Däremot gick det att se att både män och kvinnor lägger ner mycket tid på hemarbete, men att könsuppdelningen var tydlig; kvinnorna gör hushållsarbetet och männen renoveringar etc., vilket stämmer väl överens med både den svenska och den finska undersökningen.

Vi antog även att det gick att hitta skillnader mellan generationer, stad och landsbygd. Skillnaderna mellan generationer var svåra att kunna belägga p.g.a. att antalet forskningspersoner i gruppen yngre än 40 år var litet. Skillnaderna mellan stad och landsbygd var marginella.

Vi antog att de sverigefinska kvinnorna har större arbetsbörda i hemmet i Finland än i Sverige. Bosättningstiden i Sverige torde ha en korrelation i detta hänseende, d.v.s. den svenska kulturen har påverkat för större jämställdhet. Enligt djupintervjun bekräftades detta. I djupintervjuerna uppgav ungefär hälften av forskningspersonerna, att kvinnorna och männen delade lika på hemarbetet. Den andra hälften gjorde en bedömning att hemarbetet var traditionellt uppdelat mellan män och kvinnor; kvinnorna gjorde hemarbetet och männen tog hand om bilen och reparationsarbeten. Många redovisade erfarenheter från iakttagelser från Finland, där kvinnorna i än högre grad tar hand om hemmet och hemarbetet, dock ansåg man denna uppdelning vara en generationsfråga.

Vi antog att kvinnorna tar större ansvar i hemmet för omsorgen inom äldreården av föräldrar och maken. Detta stämde i viss utsträckning. Gruppen äldre, som undersökningen kom att handla om, önskade visserligen äldreården på finska, men många hävdade att de kunde så bra svenska, att behovet av vård på finska inte var så stort för tillfället.

De personer som vårdar nära anhöriga i hemmet var även en grupp, som vi inte tror oss ha nått med vår enkät. Dels är personerna äldre och ej aktiva i föreningslivet, dels har de kanske inte haft tid att svara på en enkät av denna typ. Av all sverigefinsk rapportering i media, framgår det med all tydlighet att många sverigefinnar vårdar sina anhöriga hemma just p.g.a. att det saknas vård på finska.

I djupintervjun kom det emellertid fram att vården av nära anhörig kan omfatta från 2 till 10 timmar/vecka.

Den tid som används för någon form av hemarbete bland sverigefinnarna påminner mycket om både den svenska och den finska undersökningen. I vilken grad de tre undersökningarna skiljer sig åt är svårt att säga i och med att den sverigefinska gruppen ingår i den svenska undersökningen. Det verkar vara klart att den sverigefinska gruppen har tagit intryck av svensk jämställdhet, vilket framgår främst av djupintervjuerna.

4 Litteratur

Finnarnas historia i Sverige 3. Tiden efter 1945 (1996) red. Jarmo Lainio. Gummerus Kirjapaino OY.

Folkhälsoinstitutet (2010). *Hur mår Sveriges nationella minoriteter? Kartläggning av hälsosituationen bland de nationella minoriteterna samt förslag till förebyggande och hälsofrämjande åtgärder.*

Laakkonen, Risto (1996). Finländarna på den svenska arbetsmarknaden efter andra världskriget – arbetskraftsfrågan i finsk-svenska relationer. I *Finnarnas historia i Sverige 3. Tiden efter 1945* (1996) red. Jarmo Lainio. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino OY.

Lainio, Jarmo (1996). Finskans ställning i Sverige och dess betydelse för sverigefinnarna. I *Finnarnas historia i Sverige 3. Tiden efter 1945* (1996) red. Jarmo Lainio. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino OY.

Institutet för språk och folkminnen (2010). *Språksituationen i Sverige 2010. Omvärldsanalys utarbetad av Språkrådet på Institutet för språk och folkminnen.*

Länsstyrelsen i Stockholms län (2011). *Nationella minoriteter rättigheter. En handbok för kommuner, landsting och regioner.*

Molén, Mikael (2012). *MÄNS HUSHÅLLSARBETE ÖKAR – men kvinnorna gör fortfarande mest hemma*, www.scb.se

Statistiska centralbyrån (2012). *Nu för tiden. En undersökning om svenska folkets tidsanvändning år 2010/11*. Levnadsförhållanderapport 123.

Pääkkönen, Hannu (2010). *Ajankäyttötutkimus: Tasa-arvo etenee pohjollassa*. Helsinki: Tieto&trendit 4-5/2010.

Pääkkönen, Hannu (2010) *Perheiden aika ja ajankäyttö. Tutkimuksia konaisatyöajasta, vapaaehtoistyötä, lapsista ja kiireestä*. Akademisk avhandling. Tilastokeskus. Statistikcentren. Tampereen yliopisto.

Wahl, Elisabet (2010). *Jämställdhet på egna villkor: erfarenheter från ett jämställdhetsprojekt av Sveriges nationella minoriteter* / [text: Elisabet Wahl] Stockholm: Ungdomsstyrelsen, cop. 2010

Internetkällor:

<http://rskl.se/keskusliitto/?lang=sv>

<http://rskl.se/naistoiminta/?lang=sv>

http://www.scb.se/Pages/TableAndChart____27511.aspx

http://www.scb.se/Pages/TableAndChart____27523.aspx

http://www.stat.fi/til/akay/2009/05/akay_2009_05_2011-12-15_tie_001_sv.html

5 Bilagor

5.1 Förteckning över diagram

Bakgrundsuppgifter om de sverigefinska forskningspersonerna.

Diagram-nummer	Namn på diagram	Sida
1	Vilket kön har du?	10
2	Hur gammal är du?	11
3	Är du född i Finland, Sverige eller något annat land?	11
4	Om du är född i Finland eller något annat land än Sverige, hur länge har du bott i Sverige?	12
5	Bor du på landet, i en mindre stad, i storstad eller kan ej säga?	12
6	Vilken utbildningsnivå har du?	13
7	Anser du dig vara första generationens, andra generationens eller tredje generationens sverigefinne?	13

Statistik från den svenska och finska undersökningen.

8	Genomsnittlig tid för aktiviteter år 2010/11. Befolkningen 20-84 år. Timmar per dag. (Sverige)	14
9	Genomsnittlig tid för hemarbetsaktiviteter efter familjecykel år 2010/11. Befolkningen 20-84 år. Alla dagar. (Sverige)	15
10	Den tid som kvinnor och män använde till olika typer av hemarbete 2009-2010 (Finland)	16

Diagram över frågor till de sverigefinska forskningspersonerna om den totala tidsanvändningen per dag och per vecka.

11	Hur mycket tid uppskattar du lägga på matlagning?	17
12	Hur mycket tid uppskattar du lägga på diskning, avdukning?	18
13	Hur mycket tid uppskattar du lägga på städning av bostaden?	19
14	Hur mycket tid uppskattar du lägga på tvättning och strykning?	20
15	Hur mycket tid uppskattar du lägga på övrigt hushållsarbete?	21
16	Hur mycket tid uppskattar du lägga på underhållsarbete (bilvård, reparationer etc)?	22
17	Hur mycket tid uppskattar du lägga på inköp av livsmedel m.m.?	23
18	Hur mycket tid uppskattar du lägga på resor i samband med hemarbete?	24

Diagram över frågor till kvinnliga (kv.) respektive manliga (man) forskningspersoner om tidsanvändningen per dag och per vecka.

19 a kv.	Hur mycket tid uppskattar du lägga på matlagning per dag?	26
19 a man	Hur mycket tid uppskattar du lägga på matlagning per dag?	26
19 b kv.	Hur mycket tid uppskattar du lägga på matlagning per vecka?	27
19 b man	Hur mycket tid uppskattar du lägga på matlagning per vecka?	27
20 a kv.	Hur mycket tid uppskattar du lägga på diskning, avdukning per dag?	28
20 a man	Hur mycket tid uppskattar du lägga på diskning, avdukning per dag?	28
20 b kv.	Hur mycket tid uppskattar du lägga på diskning, avdukning per vecka?	29
20 b man	Hur mycket tid uppskattar du lägga på diskning, avdukning per vecka?	29
21 a kv.	Hur mycket tid uppskattar du lägga på städning av bostaden per dag?	30
21 a man	Hur mycket tid uppskattar du lägga på städning av bostaden per dag?	30
21 b kv.	Hur mycket tid uppskattar du lägga på städning av bostaden per vecka?	31
21 b man	Hur mycket tid uppskattar du lägga på städning av bostaden per vecka?	31
22 a kv.	Hur mycket tid uppskattar du lägga på tvättning och strykning per dag?	32
22 a man	Hur mycket tid uppskattar du lägga på tvättning och strykning per dag?	32
22 b kv.	Hur mycket tid uppskattar du lägga på tvättning och strykning per vecka?	33
22 b man	Hur mycket tid uppskattar du lägga på tvättning och strykning per vecka?	33
23 a kv.	Hur mycket tid uppskattar du lägga på övrigt hushållsarbete per dag?	34
23 a man	Hur mycket tid uppskattar du lägga på övrigt hushållsarbete per dag?	34

23 b kv.	Hur mycket tid uppskattar du lägga på övrigt hushållsarbete per vecka?	35
23 b man	Hur mycket tid uppskattar du lägga på övrigt hushållsarbete per vecka?	35
24 a kv.	Hur mycket tid uppskattar du lägga på underhållsarbete (bilvård, reparationer etc) per dag?	36
24 a man	Hur mycket tid uppskattar du lägga på underhållsarbete (bilvård, reparationer etc) per dag?	36
24 b kv.	Hur mycket tid uppskattar du lägga på underhållsarbete (bilvård, reparationer etc) per vecka?	37
24 b man	Hur mycket tid uppskattar du lägga på underhållsarbete (bilvård, reparationer etc) per vecka?	37
25 a kv.	Hur mycket tid uppskattar du lägga på inköp av livsmedel m.m. per dag?	38
25 a man	Hur mycket tid uppskattar du lägga på inköp av livsmedel m.m. per dag?	38
25 b kv.	Hur mycket tid uppskattar du lägga på inköp av livsmedel m.m. per vecka?	39
25 b man	Hur mycket tid uppskattar du lägga på inköp av livsmedel m.m. per vecka?	39
26 a kv.	Hur mycket tid uppskattar du lägga på resor i anslutning till hemarbetet per dag?	40
		40
26 a man	Hur mycket tid uppskattar du lägga på resor i anslutning till hemarbetet per dag?	
26 b kv.	Hur mycket tid uppskattar du lägga på resor i anslutning till hemarbetet per vecka?	41
26 b man	Hur mycket tid uppskattar du lägga på resor i anslutning till hemarbetet per dag?	41

Diagram till djupintervjuerna.

27	Om du har svenska/finska vänner, har du sett skillnader i fördelningen av hemarbetet i den svenska/finska familjen?	44
28	När du besöker Finland, har du sett skillnader i din egen inställning till hemarbetet jämfört med de finska familjerna i Finland?	45
29	Om du bott i Finland och flyttat till Sverige, har din inställning till hemarbetet förändras?	46
30	Om du vårdar en nära finskspråkig anhörig hemma, vad beror det på?	47
31	Om det fanns en finskspråkig vårdplats på din ort, skulle ni söka er dit?	48

5.2 Instruktioner till enkäten för projektet

Hur jämställd är den sverigefinska kvinnan/mannen i hemmet?

Avsändare. På uppdrag av Ungdomsstyrelsen genomför Sverigefinska Riksförbundet denna enkät.

Syfte. Syftet med enkäten är att

- undersöka hur mycket tid sverigefinska kvinnor/män lägger på hem- och omsorgsarbete jämfört med majoritetsbefolkningen samt jämföra med finländare som bor i Finland.
- göra sverigefinska familjer medvetna om kvinnornas/mäns tidsmässigt större arbetsbörda i form av obetald hushålls- och omsorgsarbete
- undersöka hur stor arbetsbörda sverigefinska kvinnor/män har i omsorgsarbetet för en nära anhörig p.g.a. att av samhället inte kan erbjuda vård på finska.

Ansvariga

Sverigefinska Riksförbundet är forskningshuvudman för genomförandet av studien. Kontaktperson är ombudsman Raija Kärkkäinen Eriksson på Sverigefinska Riksförbundet, Bellmansgatan 15NB, 118 47 Stockholm, Telefon: 08-6158351, raija@rskl.se

Forskningsledare är professor emeritus Birgitta Romppanen, mobil 0708-29 46 80 biro@uwas.fi

Hur går studien till?

Studien görs genom två enkätundersökningar (tidsanvändningsenkäter) på Sverigefinska Riksförbundets hemsida (ett sekretesskyddat dataprogram) eller genom blanketter via Riksförbundets lokalföreningar. Den ena enkäten består av 21 frågor om tidsanvändning och den andra är vid behov en fördjupningsenkät, som vänder sig till dem som anmäler intresse för att delta i den. Enkäterna sker anonymt. Enkäterna kommer att vara på finska och svenska.

Den kompletterande fördjupningsintervjun av forskningspersonerna sifferkodas och är ej spårbara för andra än för forskningsledningen, som har tystnadsplikt.

Undersökningen bygger på statistiskt material inhämtat genom ett sekretesskyddat dataverktyg (Webropol–Enkätverktyg för datainsamling och statistiska analyser, <http://w3.webropol.com/sweden>), som används vid högskolor, universitet, ministerier, kommuner och i Finland i och med att enkäten görs på finska och svenska. Inköps för ändamålet.

Forskningspersonerna är i första hand medlemmar i Sverigefinska Riksförbundet, som har 13 000 medlemmar. Även andra grupper av sverigefinnar är välkomna att svara på enkäten.

Antalet forskningspersoner beräknas till minst 3 000, vilket torde vara relevant statistiskt. Forskningspersonerna bestämmer själv om de hör till den sverigefinska gruppen eller inte enligt den s.k. självidentifikationsprincipen.

För att kunna delta i fördjupningsenkäten, måste du lämna tillåtelse till det på frågeblanketten samt kontaktuppgifter, där vi kan nå dig. Fördjupningsenkäten görs per e-post, eller per telefonintervju.

När och hur ska enkäten samlas in?

Sänd ditt svar till Sverigefinska Riksförbundet antingen genom att fylla i en skriftlig enkät eller genom att gå in på Riksförbundets hemsida och fylla i enkäten där senast den 28 september 2012.

Anonymitet och frivillighet.

Du kommer vara anonym. Svaren skyddas enligt offentlighets- och sekretesslagen (24 kap. 8§, 2009:400) och personuppgiftslagen (1998:204). Det betyder att alla som arbetar med undersökningen har tystnadsplikt och att de insamlade uppgifterna redovisas i tabeller där ingen enskilda svar kan utläsas. Dina svar och dina resultat kommer att behandlas så att inte obehöriga kan ta del av dem. Personuppgiftsansvarig är forskningsledaren. Ingen ersättning utbetalas för deltagande. Deltagandet i studien är frivilligt.

Former för redovisning

Vi kommer att presentera resultaten i på Sverigefinska riksförbundets hemsida, artiklar i sverigefinska tidningar samt på ett seminarium i april 2013.

Kontaktpersoner

Om du har några frågor kan du kontakta antingen ombudsman Raija Kärkkäinen Eriksson på Sverigefinska Riksförbundet, Bellmansgatan 15NB, 118 47 Stockholm, Telefon: 08-615 83 51, raija@rskl.se eller professor emeritus Birgitta Romppanen, mobil 0708-29 46 80, biro@uwasa.fi

Frågor och svar om enkäten

Några av de vanligaste frågorna om undersökningen

Undersökningen bygger på statistiskt material inhämtat genom ett sekretesskyddat dataverktyg, vilket innebär att vi önskar att du svarar på enkätfrågorna i första hand på Sverigefinska Riksförbundets hemsida i andra hand genom att fylla i en manuell blankett.

Varför ska jag fylla i enkäten?

Den här undersökningen görs för att ta reda på hur sverigefinnarna fördelar hem- och omvårdnadsarbetet i Sverige. Dina uppgifter är viktiga för bedömningen av hur jämlikheten bland sverigefinnarna är där du bor. För att det ska gå att lita på resultatet av undersökningen är det angeläget att så många som möjligt svarar på enkäten. Därför är ditt svar mycket viktigt!

Hur fort måste jag fylla i enkäten?

Vi ber dig att svara så fort som möjligt, helst inom ett par dagar.

Jag har råkat kasta bort/eller tappat svarskuvertet, vad ska jag göra?

Ring eller skicka e-post till en av kontaktpersonerna, så ser vi till att ett nytt svarskuvert skickas hem till dig.

Jag har tappat bort enkäten, vad gör jag?

Du kan ringa eller skicka e-post till en av kontaktpersonerna, så ser vi till att en ny enkät skickas hem till dig.

Om två i en familj fått varsin enkät, ska båda fylla i enkäten?

Ja, alla som fått enkäten ska fylla i. Alla svar är viktiga.

Jag vill ha en enkät?

Du kan gå på Sverigefinska Riksförbundets hemsida och svara på enkäten där. Det betyder att det inte finns någon fysisk person som har bestämt vilka som ska besvara enkäten eller inte. Du kan även få enkäten hemskickad via din lokalförening inom Sverigefinska Riksförbundet.

Jag är synskadad eller förstår inte språket, hur gör jag?

Om du har någon vän som kan läsa upp eller översätta frågorna och hjälpa till att fylla i enkäten, så går det bra. Annars kan du vända dig till någon av kontaktpersonerna så ser de till att du får hjälp.

Vad gör man om personen som vill svara på enkäten är sjuk och inte kan svara på enkäten själv? Kan t.ex. en anhörig svara på frågorna?

Det går bra att be en vän, anhörig eller vårdpersonal att hjälpa till att fylla i enkäten. Det måste dock vara den som fått enkäten som ger svaren. Skriv gärna i kommentarerna på enkätens sista sida att någon annan hjälpt till vid enkätens ifyllande. Kan enkäten inte besvaras, är vi tacksamma om du ringer eller skickar e-post till en av kontaktpersonerna.

Vad gör man om en person som fått en enkät hemskickad är bortrest?

Om vederbörande kommer hem senare än 28 september 2012 kan han/hon fylla i enkäten då och skicka in den.

Hur fungerar det med anonymiteten? Kan någon se mitt svar?

Ditt svar skyddas enligt offentlighets- och sekretesslagen (24 kap. 8§, 2009:400) och personuppgiftslagen (1998:204). Det betyder att alla som arbetar med undersökningen har tystnadsplikt och att de insamlade uppgifterna redovisas i tabeller där ingen enskilda svar kan utläsas. I analyser, resultatpresentation och rapporter är alla svar och individer anonyma, de presenteras som en del i en grupp, aldrig som enskilda svar eller individer.

Hur kan man ta del av resultatet från enkäten?

Översiktliga resultat från undersökningen kommer så småningom att läggas ut här på Sverigefinska Riksförbundets webbsida. Om du inte har tillgång till Internet kan du ringa eller skicka e-post till en av kontaktpersonerna och uppge namn och adress så skickar vi hem resultatrapporteringen till dig.

5.3 Språklag

SFS nr: 2009:600

Utfärdad: 2009-05-28

Lagens innehåll och syfte

1 § I denna lag finns bestämmelser om svenska språket, de nationella minoritetsspråken och det svenska teckenspråket. Lagen innehåller även bestämmelser om det allmännas ansvar för att den enskilde ges tillgång till språk samt om språkanvändning i offentlig verksamhet och i internationella sammanhang.

2 § Syftet med lagen är att ange svenskans och andra språks ställning och användning i det svenska samhället. Lagen syftar också till att värna svenskan och den språkliga mångfalden i Sverige samt den enskildes tillgång till språk.

3 § Om en annan lag eller en förordning innehåller någon bestämmelse som avviker från denna lag, gäller den bestämmelsen.

Svenska språket

4 § Svenska är huvudspråk i Sverige.

5 § Som huvudspråk är svenskan samhällets gemensamma språk, som alla som är bosatta i Sverige ska ha tillgång till och som ska kunna användas inom alla samhällsområden.

6 § Det allmänna har ett särskilt ansvar för att svenskan används och utvecklas.

De nationella minoritetsspråken

7 § De nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

8 § Det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken.

Det svenska teckenspråket

9 § Det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja det svenska teckenspråket.

Språkanvändningen i offentlig verksamhet

10 § Språket i domstolar, förvaltningsmyndigheter och andra organ som fullgör uppgifter i offentlig verksamhet är svenska.

I annan lag finns särskilda bestämmelser om rätt att använda nationella minoritetsspråk och annat nordiskt språk.

När det gäller skyldigheten för domstolar och förvaltningsmyndigheter att anlita tolk och att översätta handlingar finns det särskilda bestämmelser.

11 § Språket i offentlig verksamhet ska vara vårdat, enkelt och begripligt.

12 § Myndigheter har ett särskilt ansvar för att svensk terminologi inom deras olika fackområden finns tillgänglig, används och utvecklas.

Svenskan i internationella sammanhang

13 § Svenska är Sveriges officiella språk i internationella sammanhang.

Svenskans ställning som officiellt språk i Europeiska unionen ska värnas.

Den enskildes tillgång till språk

14 § Var och en som är bosatt i Sverige ska ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda svenska. Därutöver ska

- 1.** den som tillhör en nationell minoritet ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda minoritetsspråket, och
- 2.** den som är döv eller hörselskadad och den som av andra skäl har behov av teckenspråk ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda det svenska teckenspråket.

Den som har ett annat modersmål än de språk som anges i första stycket ska ges möjlighet att utveckla och använda sitt modersmål.

15 § Det allmänna ansvarar för att den enskilde ges tillgång till språk enligt 14 §.

http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Spraklag-2009600_sfs-2009-600/

5.4 Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk

SFS nr: 2009:724

Utfärdad: 2009-06-11

Ändrad: t.o.m. SFS 2010:943

Allmänna bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om nationella minoriteter, nationella minoritetsspråk, förvaltningsområden och rätten att använda minoritetsspråk hos förvaltningsmyndigheter och domstolar samt bestämmelser om vissa skyldigheter inom förskola, sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. skollagen (2010:800) som kompletterar eller erbjuds i stället för förskola och äldreomsorg. Lagen innehåller också bestämmelser om uppföljning av tillämpningen av lagen. *Lag (2010:865).*

2 § Nationella minoriteter är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar i enlighet med Sveriges åtaganden enligt Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (SÖ 2000:2) och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (SÖ 2000:3).

I språklagen (2009:600) anges att de nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

3 § Förvaltningsmyndigheter ska när det behövs på lämpligt sätt informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter enligt denna lag.

4 § I språklagen (2009:600) anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken.

Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.

5 § Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med representanter för minoriteterna i sådana frågor.

Förvaltningsområden

6 § Med förvaltningsområdet för finska avses kommunerna Botkyrka, Eskilstuna, Gällivare, Hallstahammar, Haninge, Haparanda, Huddinge, Håbo, Kiruna, Köping, Pajala, Sigtuna, Solna, Stockholm, Södertälje, Tierp, Upplands Väsby, Upplands-Bro, Uppsala, Älvkarleby, Österåker, Östhammar och Övertorneå.

Med förvaltningsområdet för meänkieli avses kommunerna Gällivare, Haparanda, Kiruna, Pajala och Övertorneå.

Med förvaltningsområdet för samiska avses kommunerna Arjeplog, Arvidsjaur, Berg, Gällivare, Härjedalen, Jokkmokk, Kiruna, Lycksele, Malå, Sorsele, Storuman, Strömsund, Umeå, Vilhelmina, Åre, Älvdalen och Östersund.

7 § Andra kommuner än de som anges i 6 § kan efter anmälan få ingå i förvaltningsområdet för finska, meänkieli eller samiska. Beslut att en kommun ska få ingå i ett förvaltningsområde fattas av regeringen. Regeringen får meddela föreskrifter om sådan frivillig anslutning till ett förvaltningsområde.

Rätten att använda finska, meänkieli och samiska hos myndigheter

8 § Enskilda har rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid sina muntliga och skriftliga kontakter med en förvaltningsmyndighet vars geografiska verksamhetsområde helt eller delvis sammanfaller med minoritetsspråkets förvaltningsområde.

Detta gäller i ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part, om ärendet har anknytning till förvaltningsområdet.

Om den enskilde använder finska, meänkieli eller samiska i ett sådant ärende, är myndigheten skyldig att ge muntligt svar på samma språk. Enskilda som saknar juridiskt biträde har dessutom rätt att på begäran få en skriftlig översättning av beslut och beslutsmotivering i ärendet på finska, meänkieli respektive samiska.

Myndigheten ska även i övrigt sträva efter att bemöta de enskilda på dessa språk.

9 § Utanför ett förvaltningsområde har enskilda rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid muntliga och skriftliga kontakter i förvaltningsmyndigheters ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part, om ärendet kan handläggas av personal som behärskar minoritetsspråket.

10 § Enskilda har alltid rätt att använda finska och samiska vid sina skriftliga kontakter med Riksdagens ombudsmän. Detsamma gäller vid enskildas skriftliga kontakter med Justitiekanslern, Försäkringskassan, Skatteverket och Diskrimineringsombudsmannen i ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part.

11 § Förvaltningsmyndigheter ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli respektive samiska där detta behövs i enskildas kontakter med myndigheten.

12 § Förvaltningsmyndigheter får bestämma särskilda tider och särskild plats för att ta emot besök av enskilda som talar finska, meänkieli respektive samiska, samt ha särskilda telefontider.

Rätten att använda finska, meänkieli och samiska hos domstolar

13 § Den som är part eller ställföreträdare för part i ett mål eller ett ärende hos en förvaltningsrätt, tingsrätt, mark- och miljödomstol eller sjörättsdomstol med en domkrets som helt eller delvis sammanfaller med kommunerna Gällivare,

Haparanda, Kiruna, Pajala och Övertorneå har rätt att använda finska eller meänkieli under målets eller ärendets handläggning, om målet eller ärendet har anknytning till någon av dessa kommuner. Detsamma gäller samiska hos en sådan domstol med en domkrets som helt eller delvis sammanfaller med kommunerna Arjeplog, Gällivare, Jokkmokk eller Kiruna, om målet eller ärendet har anknytning till någon av dessa kommuner.

Rätten att använda finska, meänkieli respektive samiska omfattar också de domstolar dit en dom eller ett beslut i ett mål eller ärende som avses i första stycket överklagas. *Lag (2010:943)*.

14 § Rätten att använda finska, meänkieli eller samiska i mål eller ärenden hos domstolar enligt 13 § omfattar rätt att ge in handlingar och skriftlig bevisning på detta språk, rätt att få de handlingar som hör till målet eller ärendet muntligen översätta till detta språk och rätt att vid muntlig förhandling inför domstolen tala detta språk. Domstolen ska översätta handlingar och skriftlig bevisning till svenska, om det inte är uppenbart onödigt.

Även i övrigt ska domstolen sträva efter att använda minoritetsspråket i sina kontakter med parten eller dennes ställföreträdare.

I alla mål och ärenden som omfattas av rätten att använda finska, meänkieli eller samiska hos domstolar enligt 13 § har en part eller ställföreträdare för part som saknar juridiskt biträde rätt att på begäran få domslut och domskäl eller beslut och beslutsmotivering skriftligen översätta till detta språk.

15 § Den som vill använda finska, meänkieli eller samiska under ett måls eller ett ärendes handläggning i domstol enligt 13 § ska begära detta i samband med att målet eller ärendet inleds eller första gången parten ska yttra sig i målet eller ärendet.

En begäran om att få en översättning enligt 14 § tredje stycket ska framställas inom en vecka från det att domen eller beslutet meddelats, om en sådan begäran inte har framställts tidigare under handläggningen av målet eller ärendet.

Om en begäran om att använda minoritetsspråk eller om att få en översättning framställs senare än vad som anges i första och andra styckena får den avslås. En sådan begäran får även avslås om det är uppenbart att den har ett otillbörligt syfte.

16 § Om en part eller ställföreträdare för part har rätt att använda finska, meänkieli eller samiska i rättegång, ska tolk anlitas i enlighet med bestämmelserna i 5 kap. 6-8 §§ och 33 kap. 9 § rättegångsbalken och 50-52 §§ förvaltningsprocesslagen (1971:291).

Finska, meänkieli och samiska i förskola, viss annan pedagogisk verksamhet och äldreomsorg

17 § När en kommun i ett förvaltningsområde erbjuder plats i förskola eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. skollagen (2010:800) som kompletterar eller erbjuds i stället för förskola, ska kommunen erbjuda barn vars vårdnadshavare begär det plats i sådan verksamhet där hela eller delar av verksamheten bedrivs på finska, meänkieli respektive samiska. Lag (2010:865).

18 § En kommun i ett förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller delar av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, meänkieli respektive samiska. Detsamma gäller kommuner utanför ett förvaltningsområde, om kommunen har tillgång till personal som är kunnig i språket.

Undantag

19 § Om det finns särskilda skäl får regeringen meddela föreskrifter om att en viss myndighet som lyder under regeringen ska undantas från tillämpningen av 8 §. Motsvarande gäller efter regeringens bemyndigande för landsting och kommun i fråga om kommunala myndigheter.

Uppföljning m.m.

20 § Förvaltningsmyndigheters tillämpning av denna lag ska följas upp. Regeringen meddelar föreskrifter om vilken eller vilka myndigheter som ska ansvara för uppföljningen. Detta uppföljningsansvar innebär ingen inskränkning i det tillsynsansvar som vilar på andra myndigheter.

21 § En myndighet med uppföljningsansvar ska dessutom genom rådgivning, information och liknande verksamhet bistå andra förvaltningsmyndigheter vid tillämpningen av lagen.

http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-2009724-om-nationella-m_sfs-2009-724/